

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2012
 ΘΕΜΑ: **ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΑΥΛΕΣ: ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**
 ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: **ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ** ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: **ΑΓΓΕΛΗ ΦΑΝΗ – ΜΑΝΙΚΑ ΜΑΡΙΑ** ΤΟΜΕΑΣ 3

περιεχόμενα

1. ΤΟ ΘΕΜΑ
2. ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
3. 2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΧΑΡΝΩΝ
4. ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ- ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ
 - A. ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
 - B. ΕΝΣΤΙΚΤΟ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ- ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ- ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΣΧΗΜΑΤΑ
5. ΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΕΣ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ
6. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ
7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«...Θα χρειαστεί να πετάξεις ό, τι ψεύτικο και περιττό φωλιάζει μέσα σου, να γυμνωθείς με θάρρος ολότελα από τα ψεύτικα και απατηλά ρούχα που φορούσες ως τώρα, και καθαρός και αγνός να αισθανθείς πως πάτησες το πύρινο έδαφος της πραγματικότητας. Πόσο ψεύτικες θα σου φανούν τότε όλες εκείνες οι θετικές εργασίες που χρησίμευαν πριν για να σε ξεγελούν με τη φήμη και την εξωτερική υπόληψη που σου χάριζαν(...) Ανάγκη καμιά δε θα 'χεις τότε να προσέξουν το έργο σου, που μπορεί να μείνει στην αφάνεια πάντοτε, στο μυστικό βάθος της ψυχής σου. Τι ανάγκη να το προσέξουν, όταν ο Θεός ο ίδιος το προσέχει; Έχει καμιά ανάγκη η μητέρα να προσέξει κανείς την αγάπη στο παιδί της; (...) Φαντάζομαι, λοιπόν, τα στελέχη της ανοικοδόμησης να σκορπισθούν εις την ύπαιθρο και, οπλισμένα με την κατάρτιση που είπαμε, να γνωρίσουν, κάτι περισσότερο, να δεχτούν, να ζήσουν μαζί και κοντά στο λαό τις όσιες ανάγκες του αληθινού βίου. Γιατί η ανάγκη, όταν είναι νόμιμη και αληθινή, παίρνει ένα νόημα πνευματικό...», Δημήτρης Πικιώνης

1. Το θέμα

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΑΥΛΕΣ: ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Θέμα αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι η **διερεύνηση και η αναζήτηση μεθόδων με τις οποίες θα μπορούσε μια κοινωνική ομάδα να εμπλακεί στο σχεδιασμό του χώρου της.**

Για αυτήν την εργασία επιλέχθηκαν τα παιδιά ως μια ομάδα ανθρώπων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες. Η ιδιαιτερότητα αυτή πηγάζει από διαρκή προσπάθειά τους να ανακαλύψουν του κόσμο γύρω τους και τον εαυτό τους.

οικειοποίηση

Η αντίληψη και η οικειοποίηση του χώρου είναι μια διαδικασία υποκειμενική. Ενώ η ποιότητα των χώρων που κινούμαστε είναι αυθύπαρκτη και αντικειμενικά δεδομένη, το πώς τους αντιλαμβανόμαστε εξαρτάται από την προσωπική αντίληψη και τα βιώματα του ατόμου. Στη διαδικασία της οικειοποίησης ο ψυχολογικός μηχανισμός της νοητικής αναπαράστασης παίζει σπουδαίο ρόλο. Σε αυτή, οι αποθηκευμένες εικόνες που αφορούν οτιδήποτε συνθέτει το περιβάλλον, ανασυνθέτονται. Η πραγματικότητα γίνεται έτσι κατανοητή με υποκειμενικό και μοναδικό τρόπο.

Ειδικά στα παιδιά, των οποίων η ψυχοσωματική κλίμακα διαφέρει από εκείνη των ενηλίκων, θεωρούμε ότι είναι αρκετά σημαντικό, αν θέλει κάποιος να σχεδιάσει χώρο για αυτά, να τα προσεγγίσει και να προσπαθήσει να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο τον αντιλαμβάνουν και τον βιώνουν.

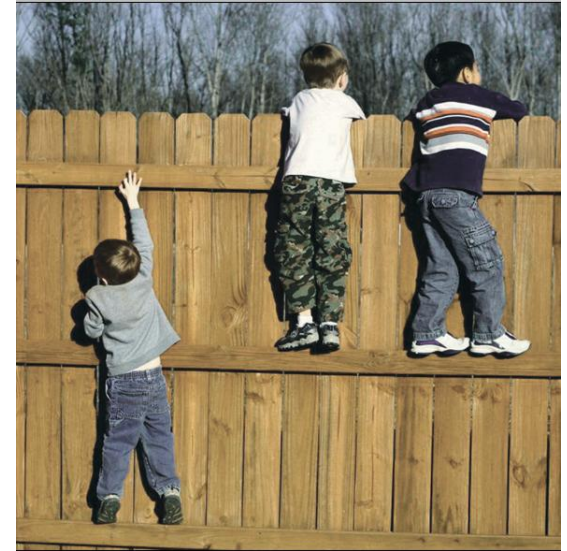

το παιχνίδι

Η κυριότερη δραστηριότητα του παιδιού, στην προσπάθεια του να ανακαλύψει τον κόσμο γύρω του και τον εαυτό του, είναι το παιχνίδι.

Σύμφωνα με τον Vygotsky:

«Στο παιχνίδι το παιδί πάντοτε υπερβαίνει τη μέση ηλικία του, την καθημερινή του συμπεριφορά. Στο παιχνίδι, το παιδί μοιάζει σα να γίνεται ένα κεφάλι ψηλότερο. Όπως στην εστία ενός μεγεθυντικού φακού, το παιχνίδι εμπεριέχει όλες τις αναπτυξιακές τάσεις σε συμπυκνωμένη μορφή και αποτελεί αυτό καθεαυτό μια μείζονα πηγή ανάπτυξης».

η σχολική αυλή

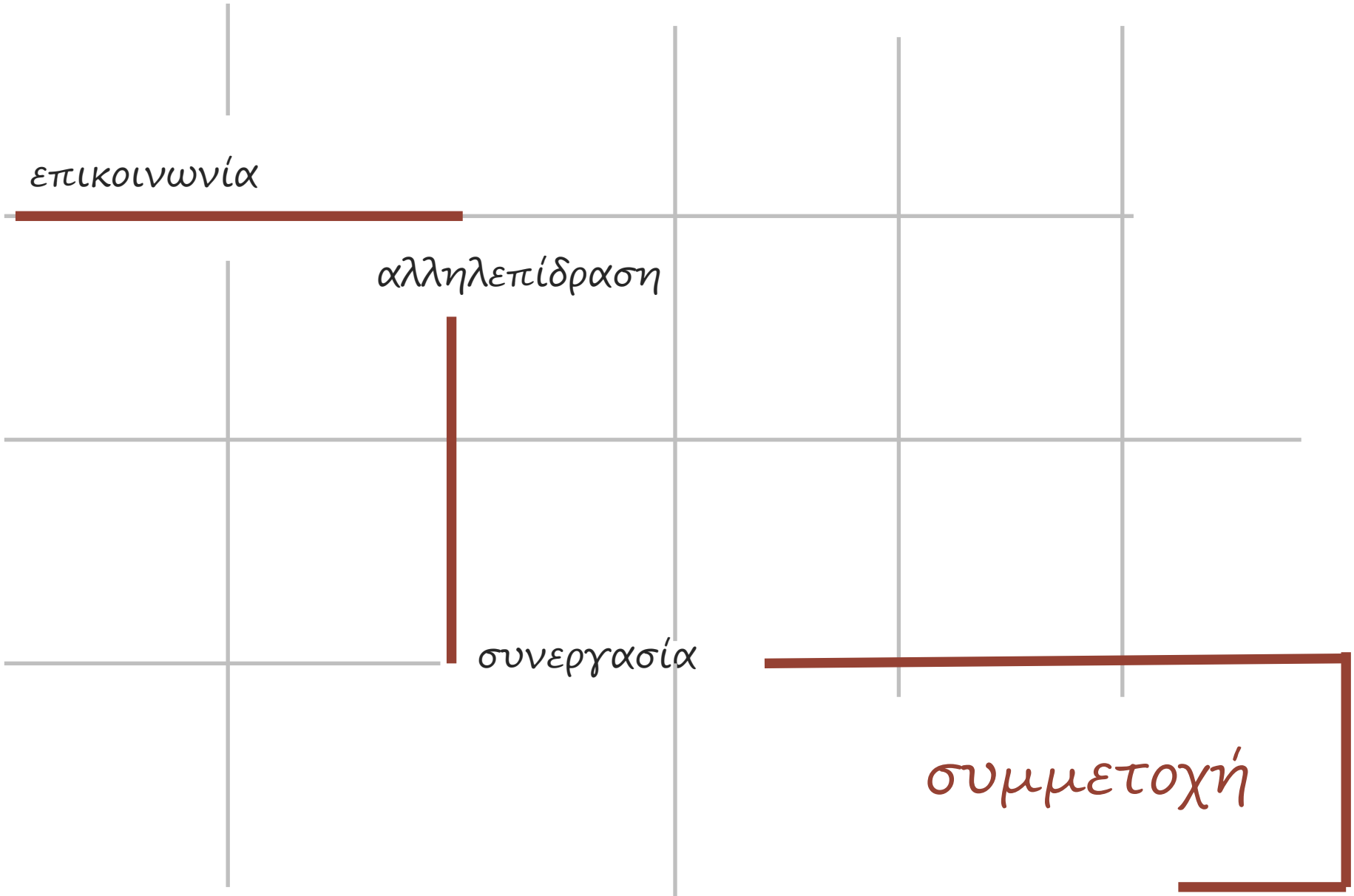

Ο χώρος του παιχνιδιού στο σύγχρονο αστικό περιβάλλον είναι αρκετά περιορισμένος με την ποιότητά του να αμφισβητείται. Οι γειτονιές σπάνια διαθέτουν ένα χώρο εκτόνωσης για τους μικρούς μας συμπολίτες, ο οποίος να τους προσφέρει δυνατότητες, ελευθερία κίνησης, έκφρασης αλλά και ασφάλεια. Έτσι λοιπόν ο τόπος στον οποίο συμβαίνει το παιχνίδι ως καθημερινή δραστηριότητα είναι κατά κύριο λόγο η **σχολική αυλή**.

Ένας ακόμα λόγος για τον οποίο θεωρήθηκε σημαντική η σχολική αυλή είναι ότι το παιχνίδι, όντας άρρηκτα συνδεδεμένο με την αντίληψη και τη μάθηση, έχει μεγάλη εκπαιδευτική σημασία. Κρίνεται, λοιπόν, απαραίτητο να εντάσσεται στις σχολικές δραστηριότητες και κατεπέκταση να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στο σχεδιασμό του χώρου.

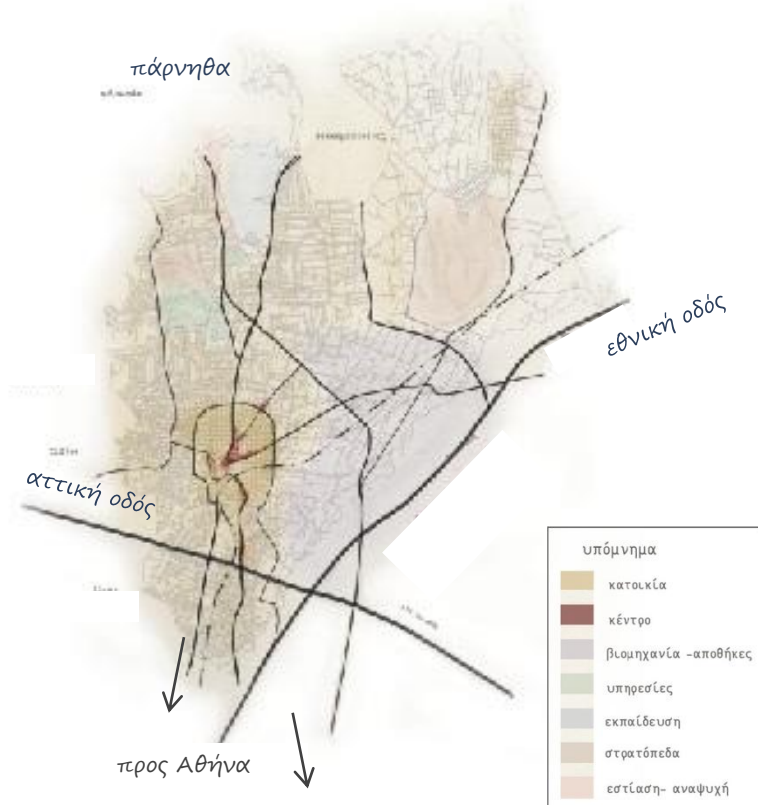
Για την έρευνα αυτή επιλέχθηκε η αυλή του 2^{ου} δημοτικού σχολείου Αχαρνών. Η επιλογή αυτή έγινε κυρίως για πρακτικούς λόγους, ωστόσο, η ευρύτερη περιοχή του σχολείου συγκεντώνει χαρακτηριστικά προβλήματα πολλών αστικών περιοχών, η ανάλυση των οποίων γίνεται στη συνέχεια.

Ο σχεδιασμός της σχολικής αυλής με τη συμμετοχή των παιδιών βασίστηκε στην επικοινωνία, την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία.

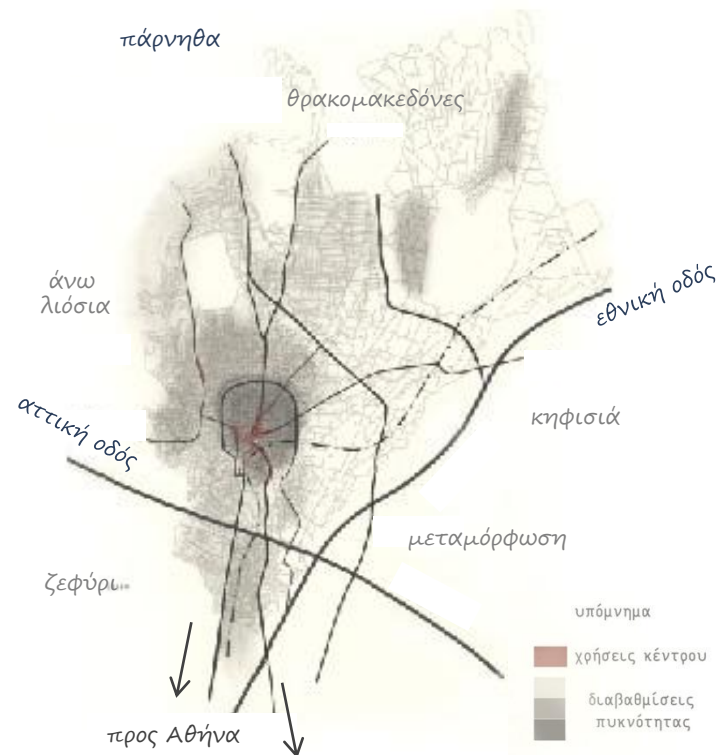
2. Ανάγνωση περιοχής

Χρήσεις γης

Στο δήμο κυρίαρχη χρήση είναι η κατοικία, η οποία συνυπάρχει με έναν παραγωγικό ιστό που περιλαμβάνει βιομηχανικές – βιοτεχνικές λειτουργίες, αποθήκες χονδρεμπορίου, μάντρες υλικών αλλά και αγροτικές δραστηριότητες. Η ανάμειξη των λειτουργιών αυτών εντείνει την αταξία στην πόλη, ενώ κατά περίπτωση δημιουργεί και πραγματικά προβλήματα ασυμβατότητας χρήσεων.

Πυκνότητες κατοίκησης

Η πολεοδομική συγκρότηση του δήμου αποτελείται από έναν περιορισμένο **πολεοδομικό πυρήνα** με πυκνό αστικό ιστό, ο οποίος περιβάλλεται από διακριτές οικιστικές ενότητες που διατηρούν χαλαρή έως μηδενική σχέση, τόσο μεταξύ τους, όσο και με το κέντρο του Μενιδίου.

Οι περιοχές του δήμου γύρω από τον πυρήνα του, διαμορφώθηκαν με αυθαίρετη δόμηση, αποτελέσματα της οποίας είναι αραιοδομημένες και μη συνεκτικές περιοχές κατοικίας με ασαφή οργάνωση. Οι περιοχές αυτές χαρακτηρίζονται από χαμηλό επίπεδο τεχνικών και κοινωνικών υποδομών, με αποτέλεσμα το κέντρο το δήμου να καλείται να εξυπηρετήσει το σύνολο του δήμου σε όλα σχεδόν τα επίπεδα (εμπόριο- υπηρεσίες- πολιτισμός- υγεία). Επιπλέον, η έλλειψη επαρκούς σύνδεσης με μέσα μαζικής μεταφοράς της περιφέρειας με το κέντρο, εντείνει τη χρήση ΙΧ, δημιουργώντας κυκλοφοριακή συμφόρηση.

το κέντρο

η περιφέρεια

Το παιδί στο κέντρο και στην περιφέρεια

Το κέντρο της πόλης

Χρήσεις κέντρου και κατοικία

2ο Δημοτικό
Σχολείο

Χρήσεις γης

Το σχολείο μας βρίσκεται στο κέντρο του δήμου. Το χαρακτήρα της περιοχής διαμορφώνει αφενός η συνύπαρξη της κατοικίας με τις χρήσεις κέντρου και αφετέρου η ποικιλία στην κλίμακα των κτιρίων. Αυτό συμβαίνει γιατί το κέντρο αναπτύχθηκε στη θέση του παλαιού μενιδίου και έτσι υπάρχουν ακόμα και σήμερα δείγματα ισόγειων κατοικιών με αυλή, της εποχής. Στην πορεία, ο συντελεστής δόμησης διαμορφώθηκε στο 0.8 με αποτέλεσμα να χτιστούν πολυώροφα κτίρια. Ακόμα, χαρακτηριστική είναι η έλλειψη δημόσιων ελεύθερων χώρων, σε επίπεδο γειτονιάς, η οποία όμως αντισταθμίζεται σε κάποιο βαθμό από την ύπαρξη των χαμηλών σπιτιών με αυλή.

Ποικιλία κλίμακας κατοικιών

3. 2^ο Δημοτικό Σχολείο Αχαρνών

2^ο Δημοτικό Σχολείο Αχαρνών

Το σχολείο βρίσκεται στον εμπορικό δρόμο της πόλης, με αποτέλεσμα να ενσωματώνεται στο κέντρο και να μην αποτελεί μέρος της γειτονιάς. Η θέση του, λοιπόν, δεν είναι ευνοϊκή για την ανάπτυξη σχέσεων οικειότητας και ασφάλειας με τα παιδιά. Ακόμα, γειτνιάζει με το 1^ο Δημοτικό Σχολείο. Ανάμεσά τους υπάρχει ένας μικρός πεζόδρομος, ο ρόλος του οποίου φαίνεται να είναι η σύνδεση των δύο σχολείων, καθώς δεν εξυπηρετεί κάποια άλλη κίνηση ή λειτουργία της πόλης. Κανένα, όμως, από τα δύο σχολεία δεν αναφέρονται σε αυτόν -δεν έχουν καν οπτική επαφή- και έτσι καταλήγει να είναι μια "νεκρή ζώνη" ανάμεσα σε αυτά.

Το κεντρικό κτίριο του σχολείου κατασκευάστηκε το 1978 – 1979 και είναι βιομηχανικού τύπου, δηλαδή μερικώς προκατασκευασμένο.. Στο ισόγειο φιλοξενούνται οι διοικητικές λειτουργίες, ενώ στους ορόφους βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας, οι οποίες τοποθετούνται παρατακτικά στη μία πλευρά ενός μακρύ διαδρόμου . Αποτέλεσμα είναι ένα κτίριο μεγάλης κλίμακας με κύριο χαρακτηριστικό την επανάληψη και την ομοιομορφία .

Στην πορεία προστέθηκαν κάποιες λυώμενες αίθουσες για την κάλυψη των όλο και αυξανόμενων αναγκών του σχολείου.

Η αυλή, αν και τσιμεντοστρωμένη , χωρίς ιδιαίτερη πρόθεση διαμόρφωσης, παρέχει κάποια ερεθίσματα εξαιτίας της ύπαρξης μεγάλων δέντρων. Δημιουργούνται έτσι ενδιαφέρουσες και σκιερές υποπεριοχές για παιχνίδι.

- οι «ειδικοί» που συμμετέχουν σε μια τέτοια ομάδα πρέπει να αμφισβητούν τον καθορισμένο ρόλο τους και ν' αναζητούν κι αυτοί καινούργιες σχέσεις μέσα από την άσκηση του επαγγέλματος τους. Σημαίνει, κατ' αρχήν, μια καινούργια αποστολή του ειδικού, όχι του καθηγητή/εξουσιαστή, αλλά εκείνη του μεταφραστή/ερμηνευτή των αναγκών των χρηστών. Η σχέση ειδικού/ χρήστη, σχέση εξουσιαστή, δοκιμάζεται. Αλλά και οι καθιερωμένοι κανόνες της τεχνικής της γλώσσας, οι γνωστοί κώδικες, υποχρεώνονται ν' αναζητήσουν καινούργιες μορφές έκφρασης ικανής να εξυπηρετήσει μια συνεχή κι αμφίδρομη σχέση διαλόγου ειδικού/χρήστη. (συμμετοχικός σχεδιασμός)

4. Το πείραμα

οι στόχοι

Για την υλοποίηση του πειράματος της συμμετοχής, βάση του οποίου είναι η **επικοινωνία και η συνεργασία**, επιλέξαμε να έρθουμε σε επαφή με τα παιδιά της Γ' και της Δ' τάξης δημοτικού. Η επιλογή αυτή έγινε με κριτήριο το **στάδιο της ανάπτυξής τους**. Σε ηλικία 8-9 ετών, τα παιδιά έχουν ξεπεράσει την νηπιακή ηλικία και δεν πλησιάζουν την εφηβική, ενώ ταυτόχρονα, εισέρχονται στο ρεαλιστικό στάδιο της ανάπτυξής τους. Έτσι, θεωρήσαμε ότι το δείγμα θα είναι όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό και για το υπόλοιπο σχολείο.

Στόχος ήταν από την αρχή να αναπτυχθεί ένα κλίμα ουσιαστικής επικοινωνίας, συνεργασίας και ελευθέρης δημιουργικότητας. Αν και υπήρχε αρχικά ένα πρόγραμμα με τις δραστηριότητες που θα πραγματοποιούνταν, γνωρίζαμε εκ των προτέρων πως θα ήταν μία διαδικασία διαλεκτική, η οποία θα μπορούσε να ανατρέψει τον αρχικό προγραμματισμό.

Στόχος δεν ήταν να εισάγουμε τα παιδιά στην αρχιτεκτονική σύνθεση, αλλά να τα αφουγκραστούμε και να αντλήσουμε από εκείνα στοιχεία που ήδη μπορούσαν να εξωτερικεύσουν. Σε αυτήν την επιλογή μας συνέβαλε και η έλλειψη δικής μας κατάρτισης σε θέματα εκπαίδευσης και επικοινωνίας. Επιπλέον, ήταν συνειδητή και η απόφαση να μη γνωρίζουν τα παιδιά το σκοπό των δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να μην επηρεάζεται το αποτέλεσμα.

οι συνθήκες

Η διαδικασία ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2010 και ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2011. Τα τμήματα στα οποία έγιναν οι δραστηριότητες ήταν τρία (Γ1- Γ2- Δ2) και τα παιδιά ήταν συνολικά 54. Επισκεπτόμασταν κάθε τάξη δύο συνεχόμενες διδακτικές ώρες την εβδομάδα, παρουσία των δασκάλων, την ώρα της «ευέλικτης ζώνης».

Πρώτες δραστηριότητες

Οι πρώτες δραστηριότητες είχαν στόχο τη γνωριμία με τα παιδιά. Ιδανικότερο μέσο για αυτήν κρίθηκε το σχέδιο.

Σύμφωνα με τη Βενετία Καίσαρη,

«Το σχέδιο, όπως και το παιχνίδι, απελευθερώνουν από τα παιδιά έναν κόσμο πραγματικότητας και φαντασίας, έναν κόσμο έντονα βιωμένο και άμεσα συνδεδεμένο με ζωτικά συναισθήματα, τα οποία τις περισσότερες φορές με δυσκολία μπορούν να εκφραστούν με λόγο.» (Το παιδί και ο αστικός χώρος- Διδακτορική διατριβή)

Τα θέματα τα οποία επιλέχθηκαν ήταν απλά, χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες. Μέσα από αυτά ελπίζαμε πως θα αντλήσουμε σχόλια για την καθημερινότητα τους και το βαθμό στον οποίο ο χώρος την επηρεάζει. Τέλος, μέσα από αυτήν την πρώτη επαφή, θα καταλαβαίναμε το βαθμό και τον τρόπο με τον οποίο θα επικοινωνούσαμε μαζί τους.

Θέματα Ζωγραφιών:

Το σπίτι
Το παιχνίδι
Η γειτονιά
Η διαδρομή προς το σχολείο
Το διάλειμμα

Ο Παιδικός Κόσμος και η Καθημερινότητα

Ξεκινώντας με κάποια συμπεράσματα από το θέμα "το σπίτι" οδηγούμαστε σε σκέψεις σχετικά με το πως το ορίζουν και το αντιλαμβάνονται, θεωρώντας ότι ταυτίζεται με την έννοια του **οικείου**. Διακρίνονται δύο διαφορετικές τάσεις με τη μία να τοποθετεί την έννοια αυτή σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (το παιδί ζωγραφίζει το σπίτι του δίπλα στον φίλου του) ή να αποτυπώνει τις σχέσεις των ενοίκων μιας πολυκατοικίας.

Σπίτι Δ2 Βαλάντης

Το Σπίτι

Σπίτι Δ2 Δανάη

Σπίτι Δ2 Βάσια

Σπίτι Δ2 Κωνσταντίνος

Διαδρομή Δ2 Κωνσταντίνος

Κοινωνική
διάσταση

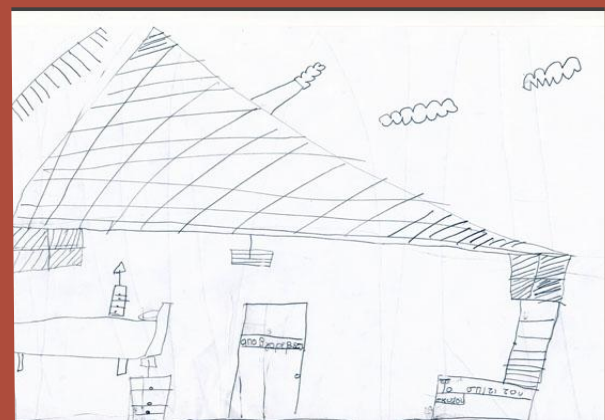
Σπίτι Γ2 Χρήστος

εδαφοκυριαρχία

Σπίτι Γ2 Γιάννης

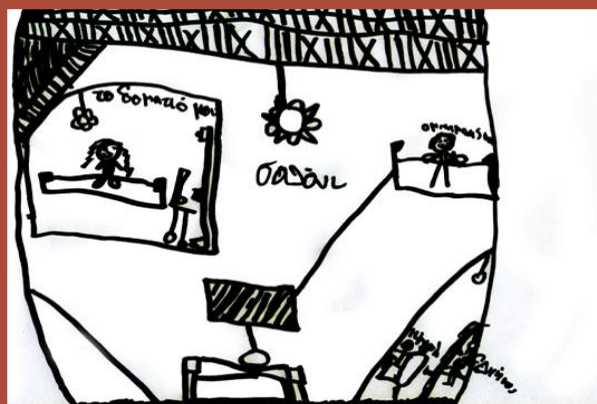
Από την άλλη πλευρά, κάποια παιδιά αποφασίζουν να "ορίσουν την περιοχή τους" ζωγραφίζοντας το υπνοδωμάτιό τους και βάζοντας ακόμα και απαγορευτικές ταμπέλες.

Σπίτι Γ2 Θεανώ

Σπίτι Γ2 Ανδρέας

Σπίτι Γ1 Σοφία

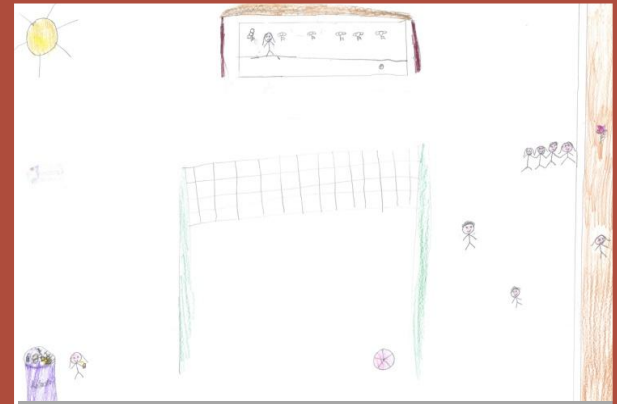

Σπίτι Γ2 Ηλιάνα

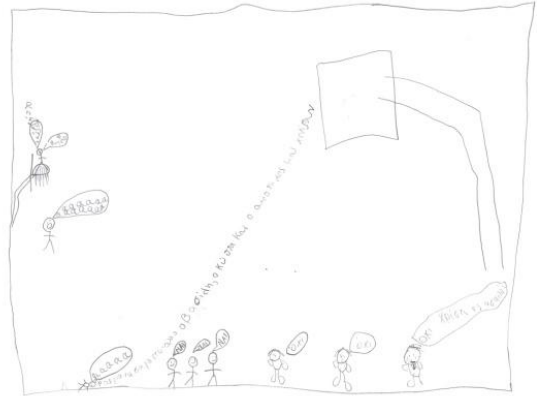
Το Σχολείο

Διάλειμμα Δ2 Βαλάντης

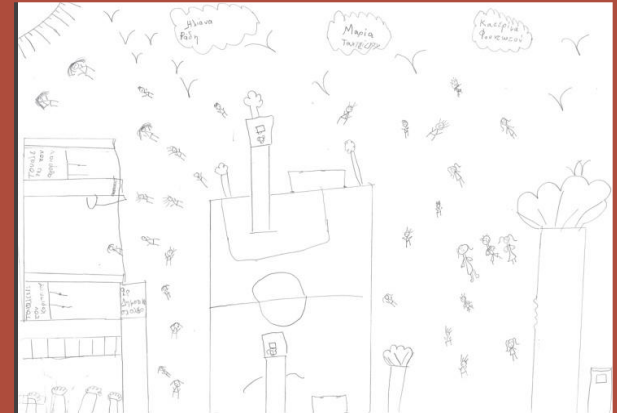
Διάλειμμα Γ2 Ανδρέας

Διάλειμμα Γ1 Χρήστος

Διαδρομή Γ2 Ηλιάννα

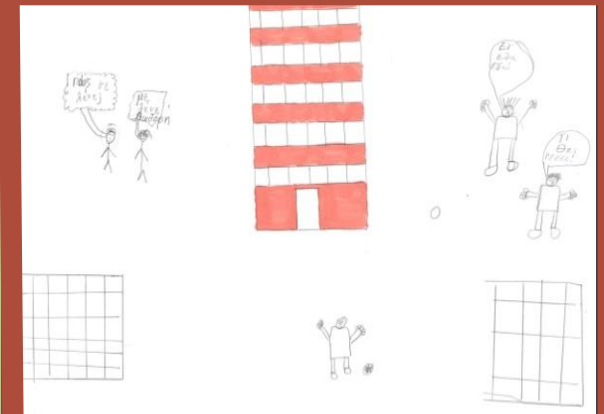
Διάλειμμα Γ2 Μαρία

Το σχολείο, και η ιδιαίτερα η ώρα του διαλείμματος, αποτελεί για τα παιδιά το κέντρο της κοινωνικής τους ζωής, καθώς περνούν εκεί αρκετές ώρες της μέρας. Έτσι, στην προσπάθειά τους να αποδώσουν τη δραστηριότητα αυτή, απεικονίζουν **σημεία αναφοράς** του σχολείου, τα οποία αποτελούν πόλους έλξης την ώρα του διαλείμματος.

Διαδρομή Γ1 Γεωργία

Σημείο αναφοράς

Διάλειμμα Γ1 Βλάσης

Διάλειμμα Γ1 Γεωργία

Διάλειμμα Δ2 Βάσια

Διάλειμμα Γ1 Κώστας

Το Παιχνίδι

Παιχνίδι Γ2 Μαρία

Παιχνίδι Γ2 Ντοριάνα

Παιχνίδι Γ2 Θεανώ

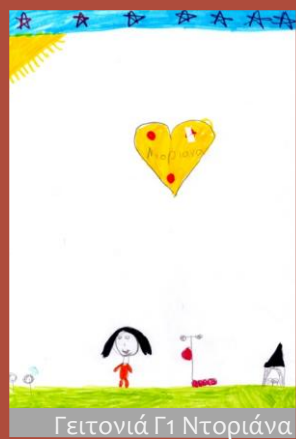

Παιχνίδι Γ2 Ανδρέας

Συνεχίζοντας στο θέμα "το παιχνίδι τα αποτελέσματα ποικίλουν ζωγραφίζοντας είτε **ατομικά** είτε **ομαδικά** παιχνίδια, στο σπίτι ή στη φύση.

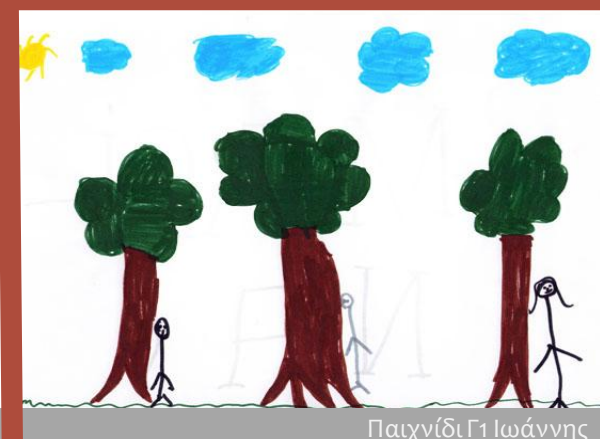
Παιχνίδι Γ2 Κατερίνα

Γειτονιά Γ1 Ντοριάνα

Διάλειμμα Γ2 Ανδρέας

Παιχνίδι Γ1 Ιωάννης

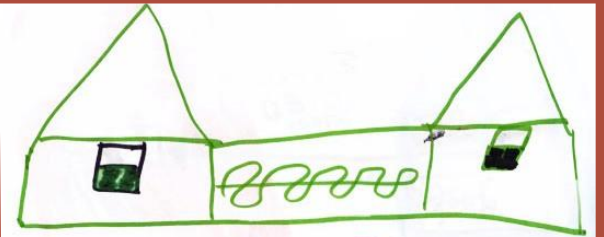
ΑΝΔΡΕΑΣ
ΣΤΑΣΗΣ Γ'2

Παιχνίδι Γ2 Ανδρέας

Συνάντηση

Δράση

COPIUTER
TEODOROS I DELGAS

Παιχνίδι Γ1 Θεόδωρος

Παιχνίδι Γ2 Ανδρέας

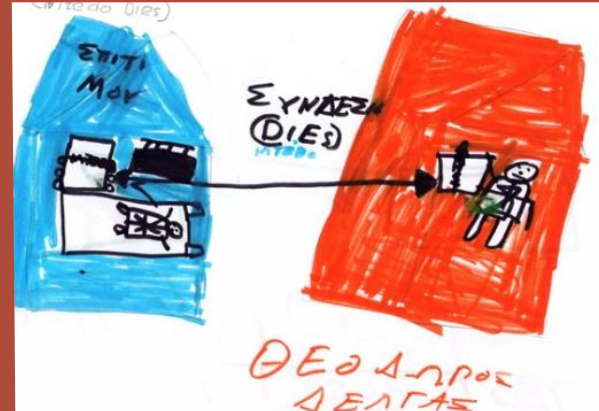
Nitendo=vezera

Σ Ο Φ Ι Α

Παιχνίδι Γ1 Σοφία

Cartoon (Die)

Παιχνίδι Γ1 Θεόδωρος

Παιχνίδι Γ1 Βασίλης

Τηλέμαχος

Παιχνίδι Γ1 Τηλέμαχος

Μεγάλο μέρος, όμως, των παιδιών αποτύπωνε, ως αγαπημένες και καθημερινές του δραστηριότητες, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια. Ο τρόπος με τον οποίο το απεικονίζουν μας προβληματίζε σχετικά με τη δράση, η οποία γίνεται εικονικά, και με την έννοια της συνάντησης, η οποία στις ζωγραφιές των παιδιών εμφανίζεται και εκφράζεται με χωρικές σχέσεις

Αστικός Χώρος – Ανάγνωση Μέσα από τα μάτια των παιδιών

Γειτονιά Γ1 Μαρίνα

Διαδρομή Γ2 Κατερίνα

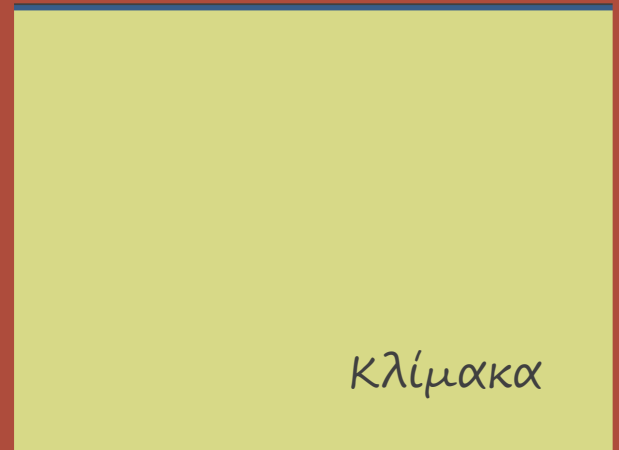
Παιχνίδι Γ2 Παναγιώτης

Γειτονιά Γ1 Μαριλένα

Διαδρομή Γ1 Γιώργος

Κλίμακα

Σπίτι Γ2 Κατερίνα

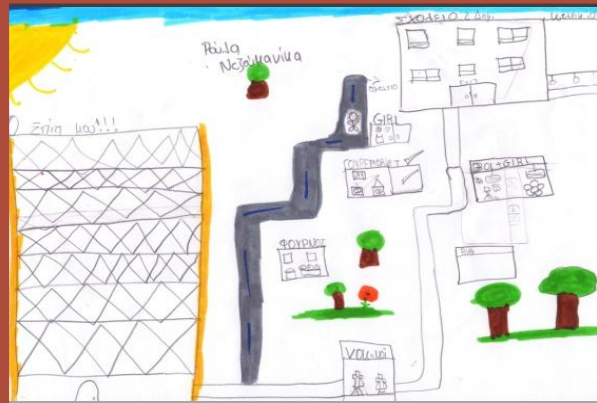
Σπίτι Γ1 Μαριάννα

Σπίτι Γ2 Ανδρέας

Διαδρομή Δ2 Γαλήνη

Διαδρομή Δ2 Ρούλα

Χρήσεις κέντρου

Διαδρομή Δ2 Μαρία

Διαδρομή Δ2 Δανάη

Διαδρομή Γ1 Κωνσταντίνος

Στο θέμα η διαδρομή από το σπίτι στο σχολείο οι μαθητές αποδίδουν εικόνες που τους αποτυπώνονται κατά τη διάρκειά της. Τα παιδιά απεικονίζουν πολύ εύστοχα την αντίθεση στην κλίμακα της κατοικίας που κυριαρχεί στην περιοχή. Σε αυτές κυριαρχούν τα καταστήματα με τις βιτρίνες τους. Αυτό φαίνεται λογικό, αφού ο μόνος δρόμος ο οποίος διαθέτει επαρκές πεζοδρόμιο είναι ο εμπορικός.

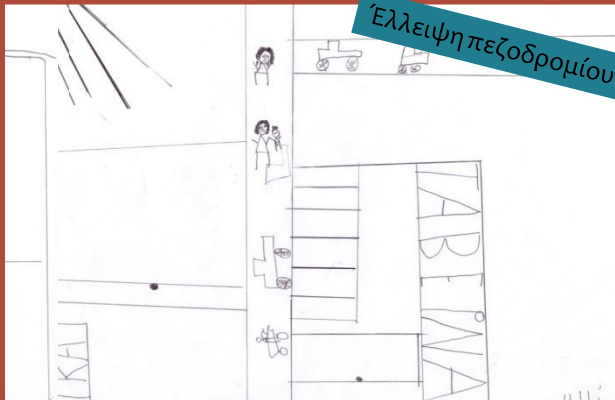
Διαδρομή Γ2 Ηλιάννα

Αστικός Χώρος – Ανάγνωση Μέσα από τα μάτια των παιδιών

Νερά στο δρόμο.

Διαδρομή Γ2 Μαρία

Έλλειψη πεζοδρομίου.

Διαδρομή Γ2 Ηλιάνα

Διαδρομή
Μεταφορά

Μετακινήσεις στην πόλη
Αυτό που κάνει ιδιαίτερη εντύπωση είναι η εμπειρία της διαδρομής, η οποία έχει αντικατασταθεί με αυτή τη μεταφοράς. Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά στερούνται τα βιώματα του δημόσιου χώρου. Επίσης, σχολιάζουν και την έλλειψη πεζοδρομίου καθώς και τα οχήματα που εμποδίζουν τη διέλευσή τους.

Όχημα εμποδίζει τη διέλευση.

Διαδρομή Γ1 Θεόδωρος

Διαδρομή Γ1 Λάμπρος

ΓΙ ΤΙ ΤΟΣΟ: Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΝΕΡΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Διαδρομή Γ1 Μαρίνα

Τίτλος: Η πρώτη νερά στο σχολείο

Διαδρομή Γ1 Σοφία

Διαδρομή Δ2 Δημήτρης

Το καλοκαίρι, τα παιδιά μπαίνουν στο σχολείο από τα σπασμένα κάγκελα.

Όρια σχολείου

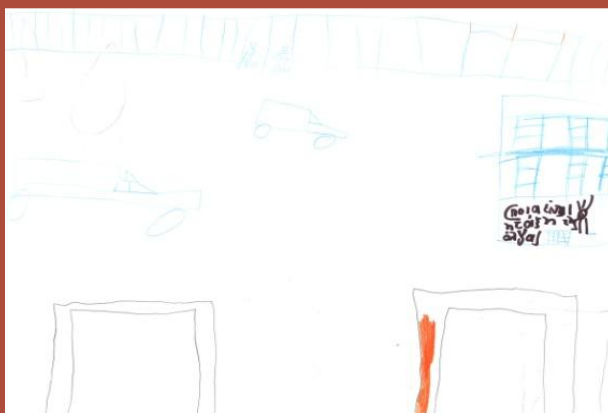
Διαδρομή Δ2 Σπυριδούλα

Διάλειμμα Γ1 Χρήστος

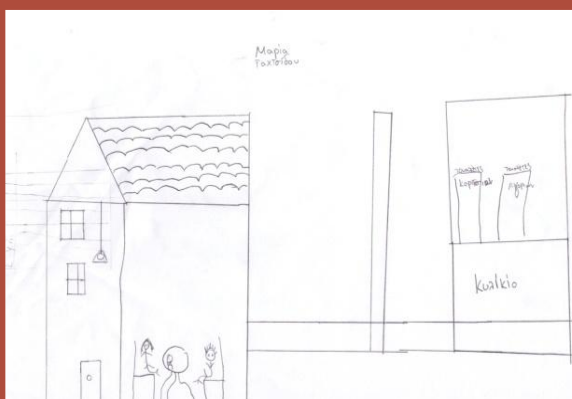
Διαδρομή Γ2 Γιάννης

Διάλειμμα Γ2 Μαρία

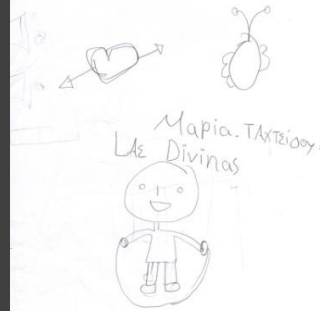
Διάλειμμα Δ2 Μαριάννα

Διαδρομή Γ2 Μαρία

Είναι αξιοσημείωτος ο τρόπος με τον οποίο τα παιδιά αποδίδουν το όριο του σχολείου. Συνήθως, απεικονίζεται ως ένα ψηλό, αυστηρό, μη διαπερατό όριο. Εντύπωση προκαλεί μια ζωγραφιά, στην οποία τα κάγκελα του σχολείου είναι σπασμένα και από εκεί περνούν τα παιδιά για να παίξουν το καλοκαίρι, που το σχολείο είναι κλειστό. Το σχόλιο αυτό αποδεικνύει την ανάγκη για ελεύθερο χώρο παιχνιδιού μέσα στην πόλη.

Μυθοπλαστικά Στοιχεία

Διαδρομή Γ1 Κωνσταντίνος

Διάλειμμα Δ2 Μαριάννα

Σπίτι Δ2 Μαρία

Εδώ διακρίνουμε καθαρά πως το βιωματικό στοιχείο με το φανταστικό συναντώνται. Η αντικειμενική πραγματικότητα διαπλέκεται με την υποκειμενική ανάγνωση. Αυτό εκφράζεται με στοιχεία μυθοπλαστικά και ονειρικά

Παιχνίδι Γ2 Γιάννης

Γειτονιά Γ1 Απόστολος

Διαδρομή Γ1 Απόστολος

Ονειρικά Στοιχεία

Διάλειμμα Γ1 Γεωργία

Διαδρομή Δ2 Παναγιώτης

Διάλειμμα Γ1 Κατερίνα

Διάλειμμα Γ1 Γεωργία

Διάλειμμα Γ1 Φιλάρετος

Σπίτι Δ2 Βασίλης

Διαδρομή Γ2 Παύλος

Διάλειμμα Δ2 Ρούλα

Ελευθερία

Σπίτι Δ2 Ελευθερία

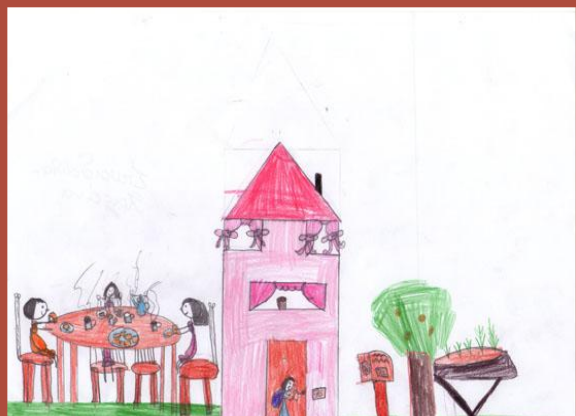
Σπίτι πάνω σε καράβι

Σπίτι Δ2 Αλέξανδρος

Σπίτι που κινείται σε στεριά, νερό και αέρα.

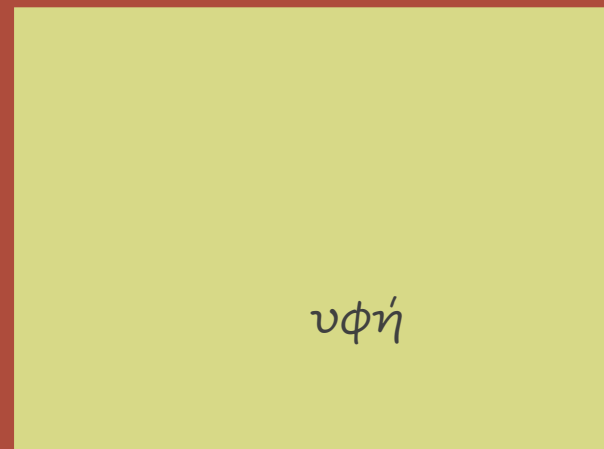
Σπίτι Δ2 Δημήτρης

Σπίτι Δ2 Σπυριδούλα

Σπίτι Δ2 Μαρία

υφή

Παλιό σπίτι με σκουριασμένα κεραμίδια.

Σπίτι Γ1 Τηλέμαχος

Γιάννης Παπασπυρίδης

Σπίτι Γ1 Γιάννης

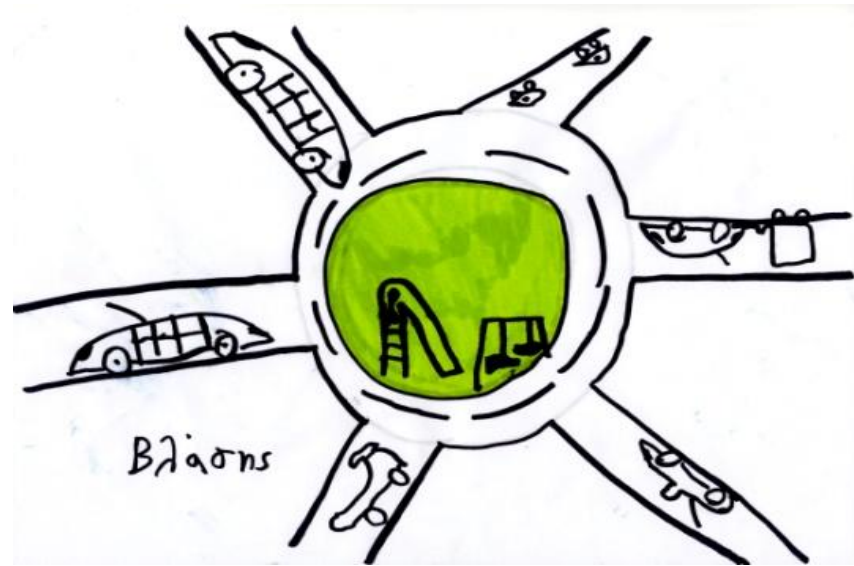

Παρασκευή 29/08/2014
Ντοριάνα Ιουστίνη

Διάλειμμα Γ2 Ντοριάνα

Πρώτες Αποφάσεις

Τα μηνύματα που πήραμε από τις ζωγραφιές των παιδιών μας οδήγησαν στην απόφαση να σχεδιάσουμε την αυλή ως ένα χώρο δημόσιο, ενεργό καθ'όλη τη διάρκεια της ημέρας. Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τόπο συνάντησης και δράσης ενώ ταυτόχρονα θα εδραιώνει την εδαφοκυριαρχία τους, με απώτερο στόχο την οικειοποίηση του.

Βλάσης- Γ1 «η γειτονιά»

Ο Βλάσης τοποθετεί ιδανικά το παιχνίδι στο κέντρο της γειτονιάς του

Σχολική Αυλή

οικειοποίηση

δράση

κλίμακα

εδαφοκυριαρχία

συνάντηση

υφή

Ένστικτο στη Δημιουργία

Κατά τη διάρκεια των πρώτων δραστηριοτήτων, συνειδητοποιήσαμε ότι η δημιουργικότητα των παιδιών περιοριζόταν από το άγχος της απόδοσης της αντικειμενικής πραγματικότητας. Επηρεασμένα από το σχολικό σύστημα, σύμφωνα με το οποίο τα παντά βαθμολογούνται, δίσταζαν να εκφραστούν ελεύθερα.

Έχοντας ανάγκη να έρθουμε σε επαφή με το πιο εντικτώδες κομμάτι της δημιουργικότητάς τους, αποφασίσαμε να περάσουμε σε μια σειρά δραστηριοτήτων που να πλησιάζει περισσότερο στο παιχνίδι, απελευθερώνοντας την έκφρασή τους.

Τα θέματα που δόθηκαν ήταν:

Παιχνίδι με τα χρώματα

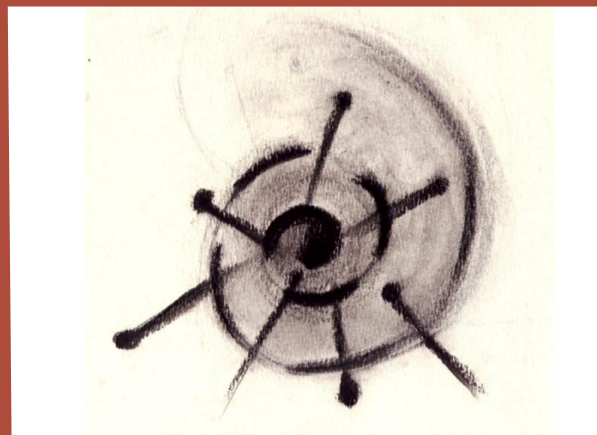
Παιχνίδι με τα σχήματα

Και στα δύο τονίστηκε ότι οι δραστηριότητες αυτές ήταν παιχνίδι και για να αποτρέψουμε τα παιδιά από την απόδοση συγκεκριμένων μορφών, για το πρώτο θέμα δώσαμε νερομπογιές και πινέλα, ενώ το δεύτερο πραγματοποιήθηκε σε μορφή κόλαζ. Ως βάση δόθηκε ένα μαύρο χαρτόνι και ως υλικό πολύχρωμα χαρτόνια κομμένα σε διάφορα γεωμετρικά σχήματα

Στις δημιουργίες των παιδιών, βασικό χαρακτηριστικό ήταν ότι καθεμία είχε μια σαφή οργάνωση. Διακρίναμε σε αυτές κεντρικότητες, όρια καθώς και κάποια στοιχεία επανάληψης. Τις ταξινομήσαμε σύμφωνα με αυτές τις αρχές οργάνωσης και προσπαθήσαμε να τις κατανοήσουμε.

Κεντρικότητες

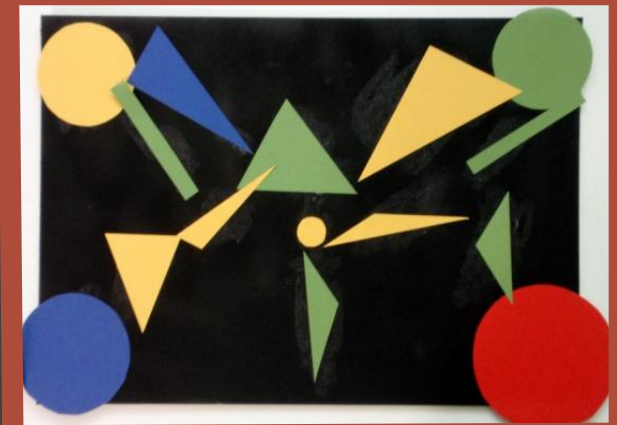

Πυρήνας

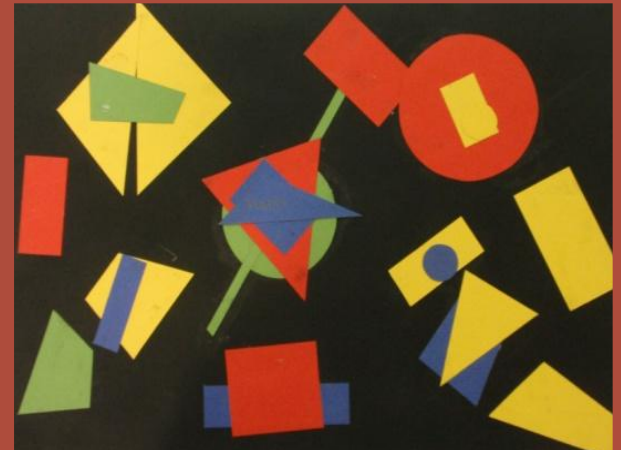

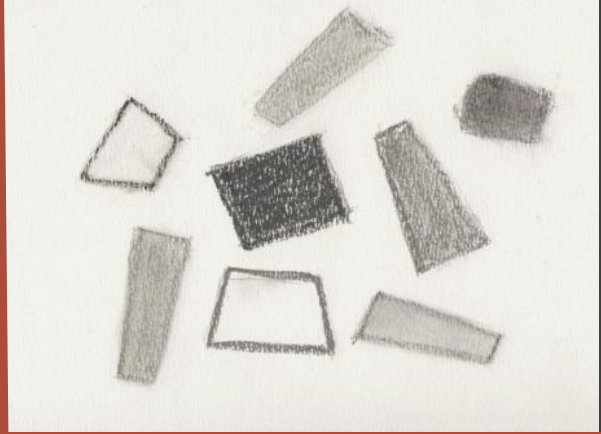
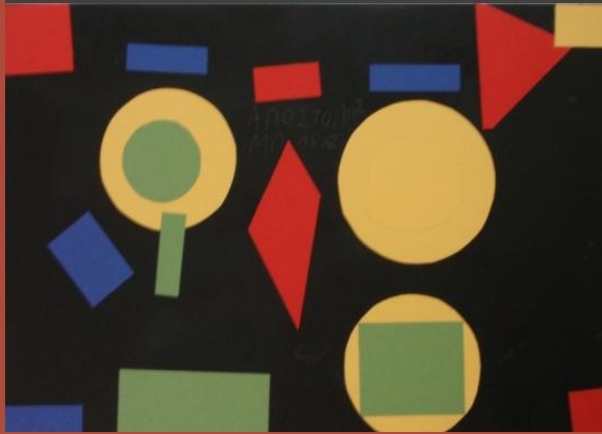

Κέντρο το οποίο συγκεντρώνει την ένταση και την ενέργεια όλων των στοιχείων της σύνθεσης σε μεγάλη πυκνότητα

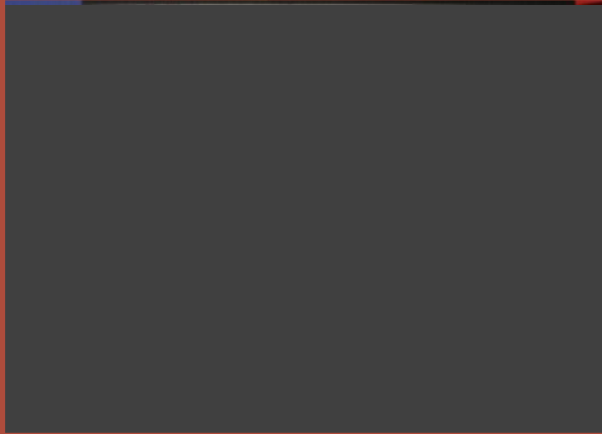

Κεντρικό στοιχείο
ανάμεσα σε
δευτερεύοντα

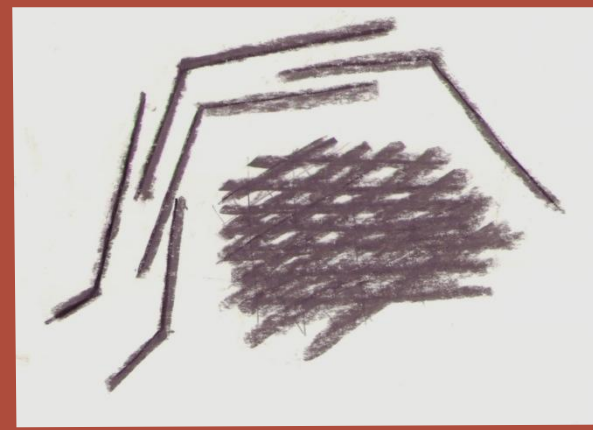
Το κέντρο ξεχωρίζει στη σύνθεση για
διάφορους λόγους , όπως θέση,
μέγεθος, χρώμα, σχήμα.

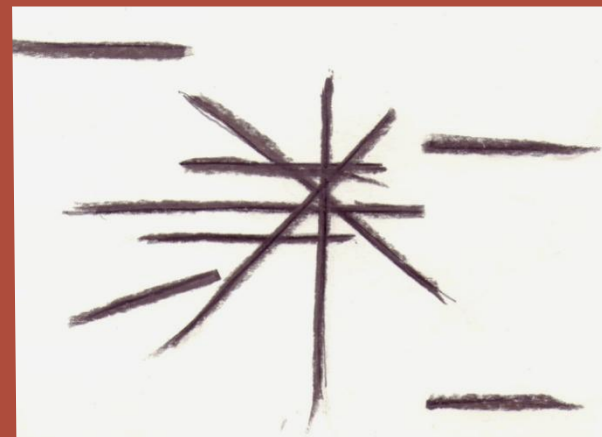

Προστατευμένο
Κέντρο

Ορίζεται ως κέντρο από την αρχή
μιας άλλης περιοχής γύρω της
που μοιάζει να αναφέρεται σε
αυτό.

Κόμβος

Κέντρο που σχηματίζεται και παίρνει ένταση από τη συνάντηση στοιχείων.

Δίπολο

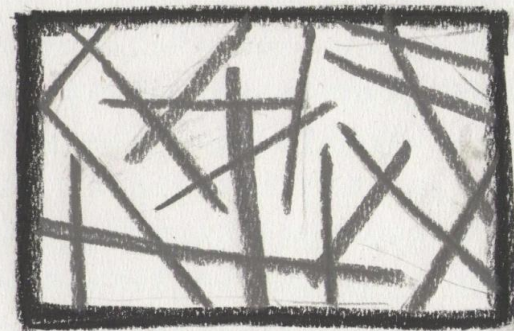
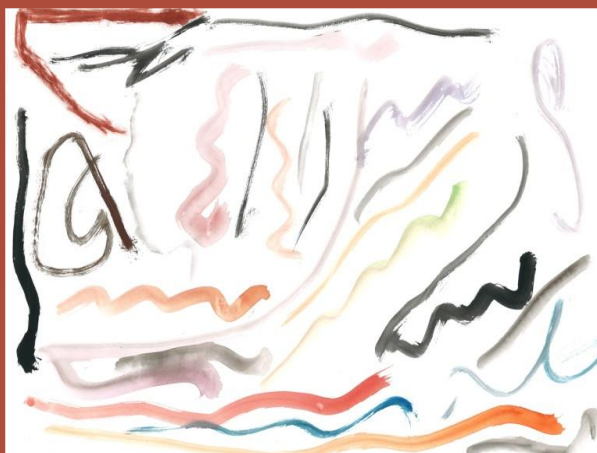

Είναι μια ενότητα, η οποία αποτελείται από δύο κέντρα, το καθένα από τα οποία έχει μια περιοχή εμβέλειας.

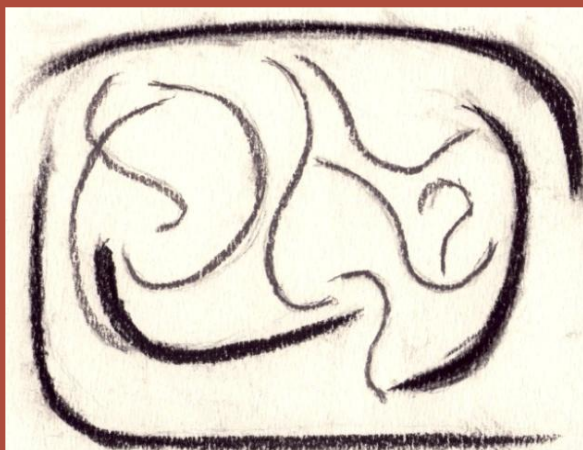
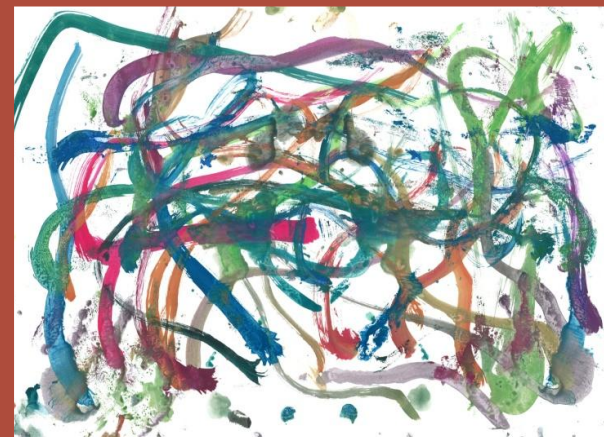
Όρια

Κλείνει - Περιορίζει

Όρια

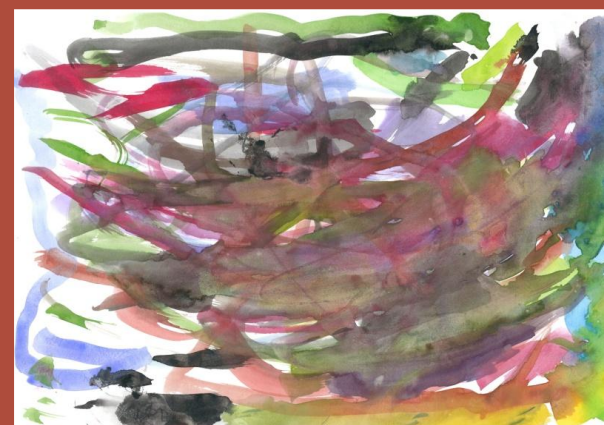
Ρυθμίζει -
Κατευθύνει

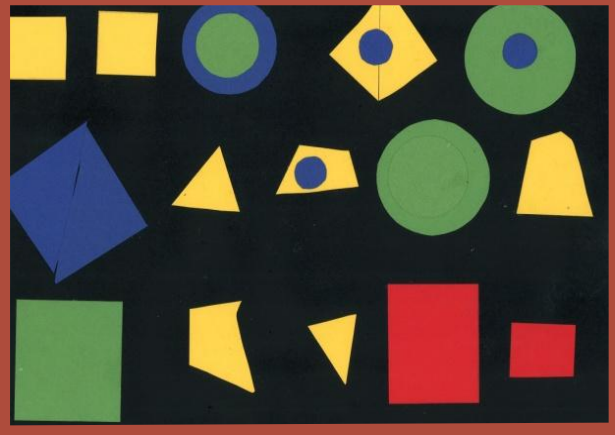
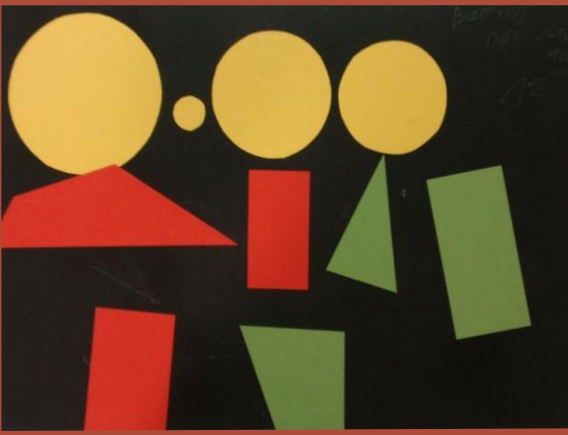
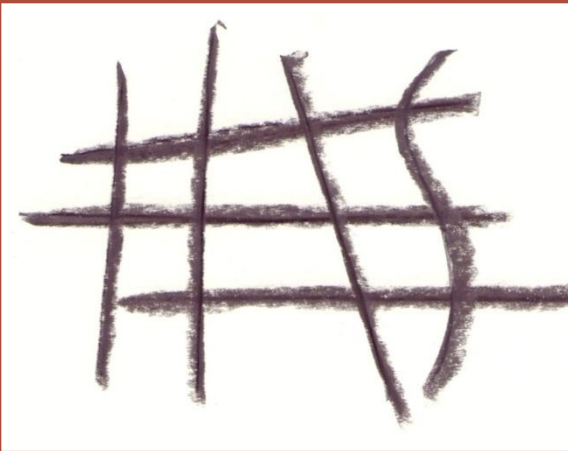
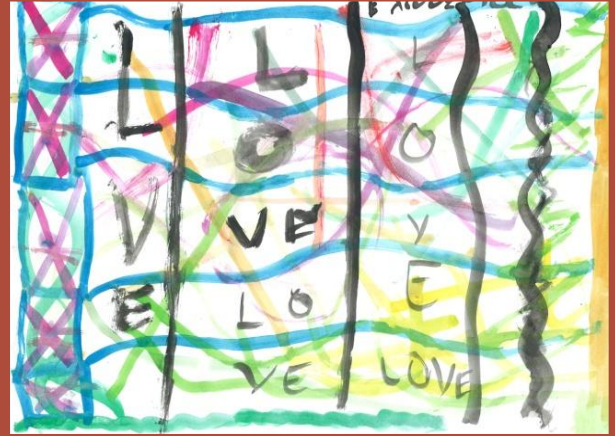
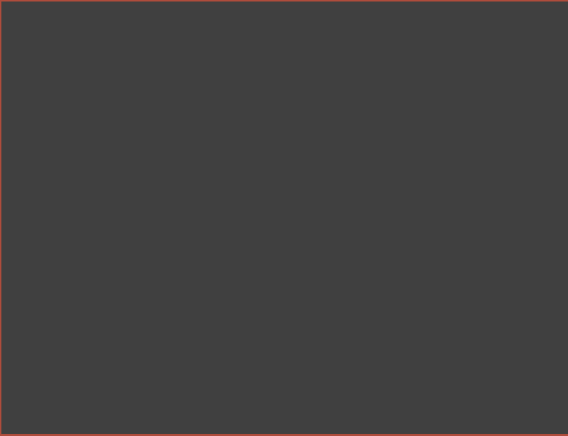
Όρια

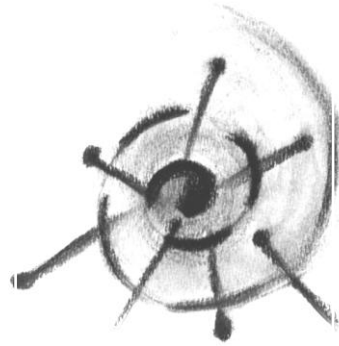
Στρέφεται –
Περιορίζει

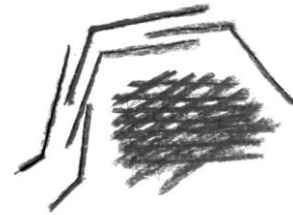
Στοιχεία επανάληψης

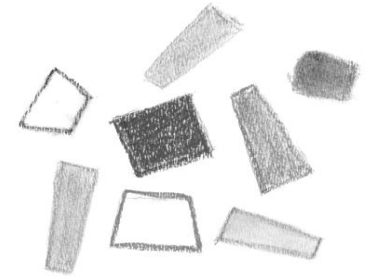
ΚΕΝΤΡΙΚΟΤΗΤΕΣ

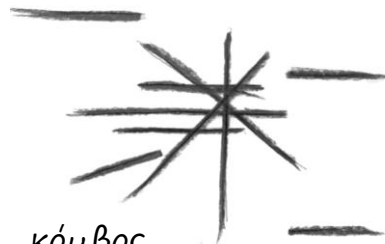
πυρήνας

προστατευμένο κέντρο

κεντρικό στοιχείο

κόμβος

δίτολο

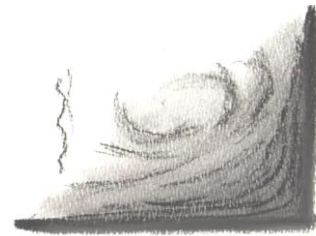
όρια

κλείνει- περιορίζει

ρυθμίζει- κατευθύνει

στρέφεται περιορίζει

Οι αρχές οργάνωσης, οι δυναμικές που εντοπίσαμε στις δημιουργίες των παιδιών, εκφράζουν και χωρικές έννοιες. Αυτές θα αποτελέσουν τον κώδικα επικοινωνίας ανάμεσα σε εμάς και τα παιδιά. Θα χρησιμοποιηθούν για μια δεύτερη ανάγνωση της περιοχής, ενώ στην συνέχεια θα αποτελέσουν εργαλεία σχεδιασμού.

Στοιχεία επανάληψης

5. Μια δεύτερη ανάγνωση της περιοχής και οι πρώτες προθέσεις

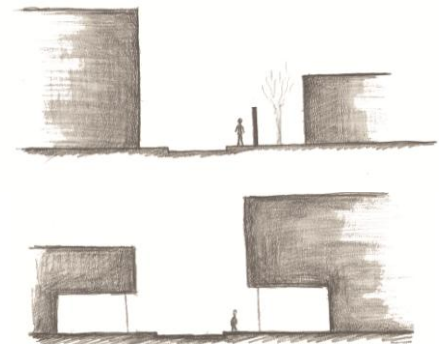

Ανάγνωση της περιοχής
μέσω των δυναμικών που
αντλήσαμε από τις
δημιουργίες των παιδιών

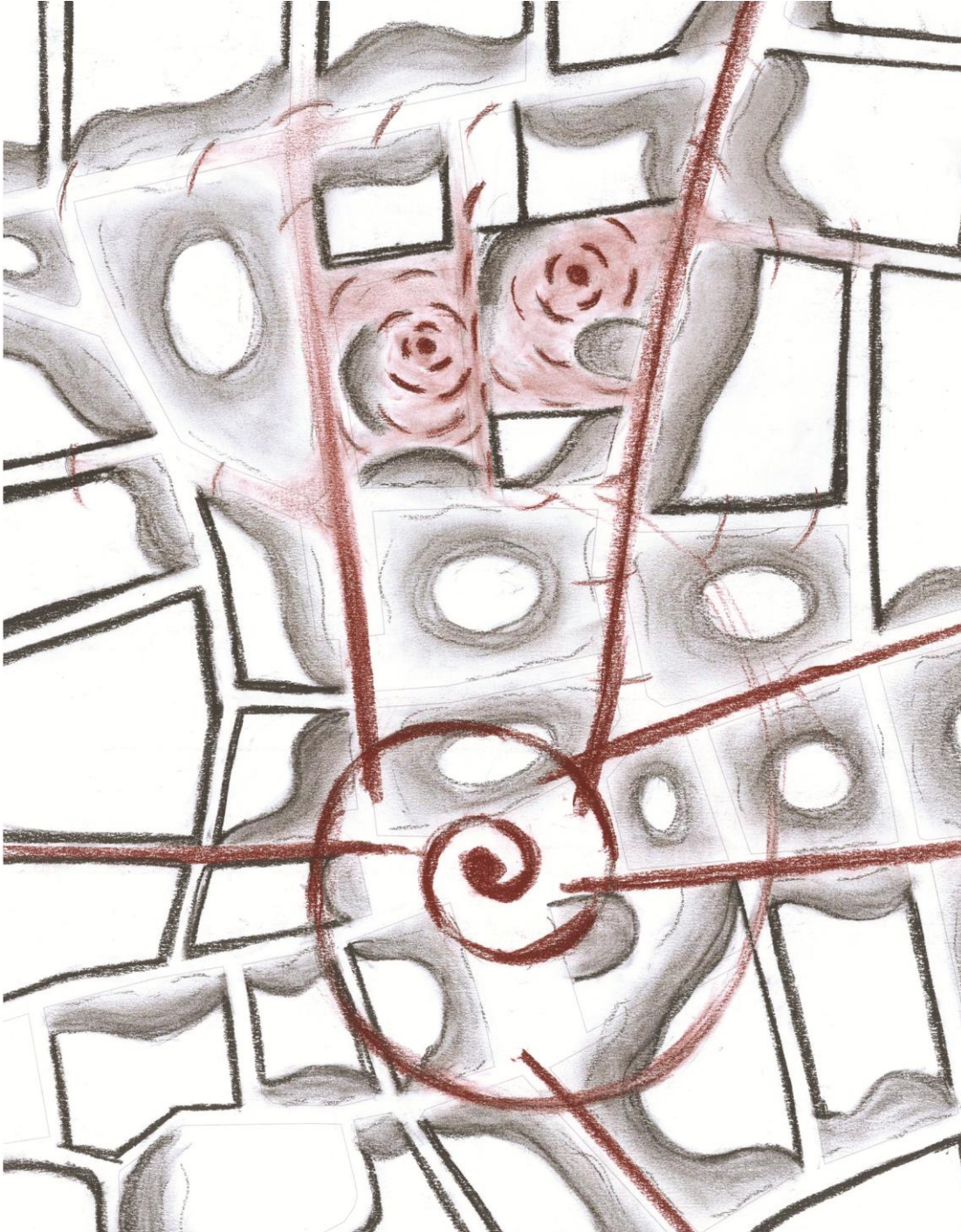
Η κεντρική πλατεία του δήμου είναι
διαμορφωμένη ως **πυρήνας**, εξαιτίας
της έντασης που συγκεντρώνει, αλλά
και της διαμόρφωσής της –
πεζόδρομοι από όλες τις κατευθύνσεις
καταλήγουν σε αυτή.

Τα όρια των οικοδομικών τετραγώνων,
διαβάζονται άλλοτε ως όρια που
«κλείνουν – περιορίζουν» και άλλοτε
ως όρια που «στρέφουν- περιορίζουν».
Αυτό εξαρτάται από τη σχέση που
διαμορφώνουν με τον περαστικό

Προθέσεις

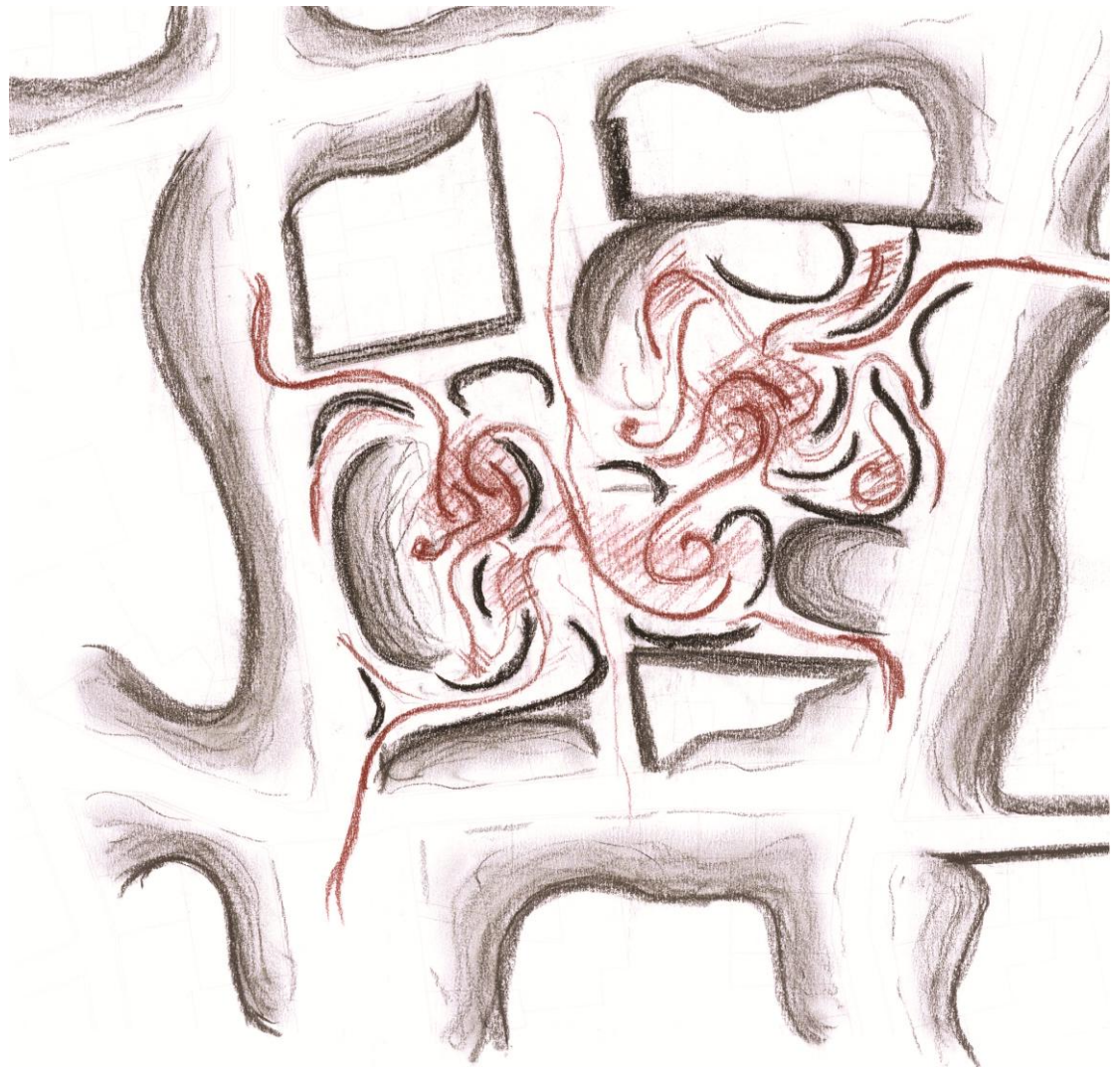

Το άνοιγμα του σχολείου στην πόλη θα διαμορφώσει νέες σχέσεις και αλληλεπιδράσεις σε αυτήν. Στην προκειμένη περίπτωση η σχέση με το γειτνιάζον σχολείο, θα παίξει καθοριστικό ρόλο. Η υφιστάμενη δυναμική του χώρου μας οδηγεί στο σχεδιασμό ενός διπόλου, όπως το εντοπίσαμε στις δημιουργίες των παιδιών.

Το δίπολο αυτό βρίσκεται πολύ κοντά στην κεντρική πλατεία του δήμου- στον πυρήνα. Η σχέση των δύο κέντρων – του διπόλου και του πυρήνα- καθορίζεται από τη διαφορετική τους φύση. Ο πυρήνας συγκεντρώνει αξονικά και άμεσα τη έντασή του, ενώ το δίπολο διαχέεται πιο ήπια.

Εσωτερικά, η διαμόρφωση της κάθε αυλής, αποτελείται από ένα κεντρικό τμήμα το οποίο παραλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της εκτόνωσης και εξυπηρετεί πιο συλλογικές δράσεις, ενώ συμπληρώνεται από μικρότερες γωνιές, οι οποίες απρυθύνονται σε μικρότερες ομάδες. **(κεντρικό στοιχείο ανάμεσα σε δευτερεύοντα)**

Θεωρώντας ότι η δομή της αυλής καθορίζεται κυρίως από τις ροές των παιδιών που κινούνται ελεύθερα σε αυτήν, χρησιμοποιούμε το όριο που **«ρυθμίζει – κατευθύνει»** για να την οργανώσουμε. Το όριο αυτό, θα αποτελέσει, ακόμα, εργαλείο για να ρυθμιστεί η σχέση με την πόλη, αλλά και η σχέση των δύο πόλων μεταξύ τους.

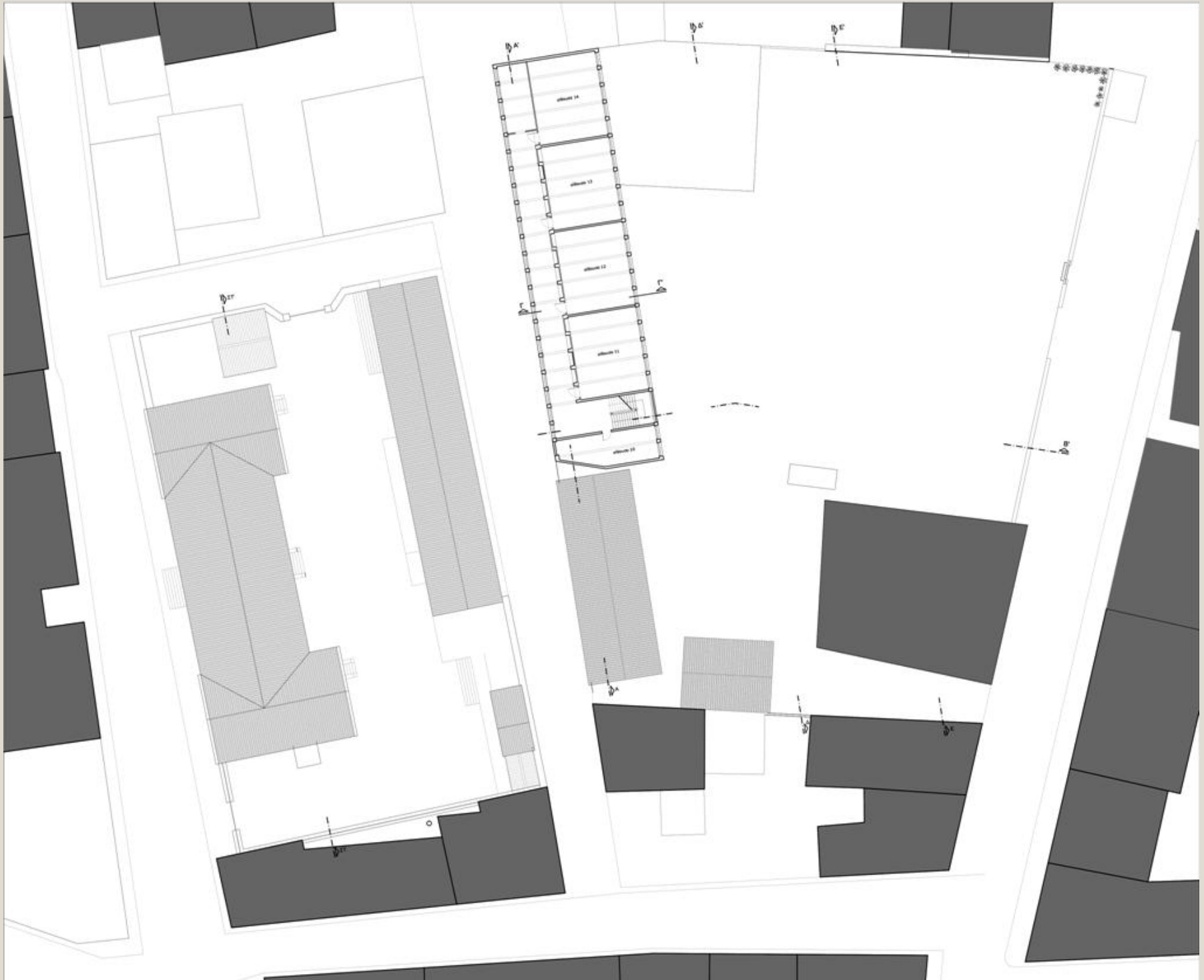

6. Αρχιτεκτονική πρόταση

Υφιστάμενη κατάσταση- κάτοψη ισογείου

Υφιστάμενη κατάσταση- κάτοψη β ορόφου

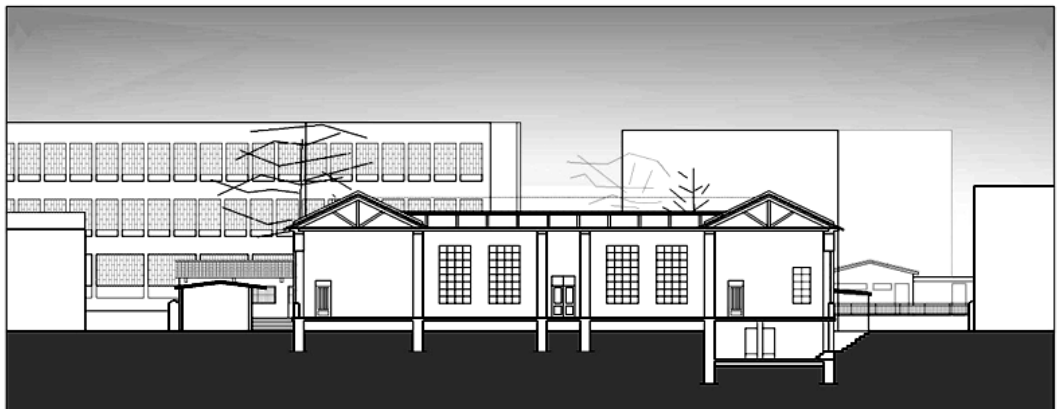
Υφιστάμενη κατάσταση- όψεις, τομές

ανατολική όψη

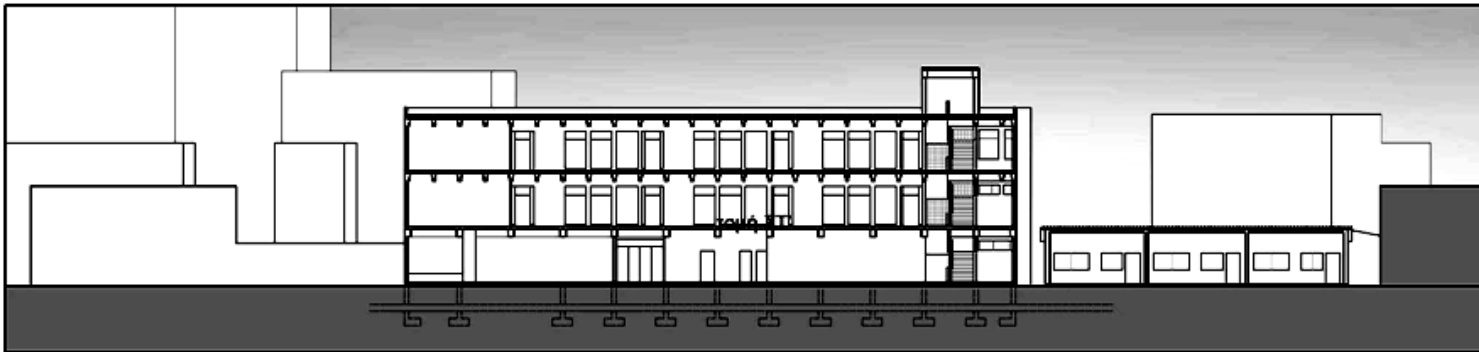
δυτική όψη

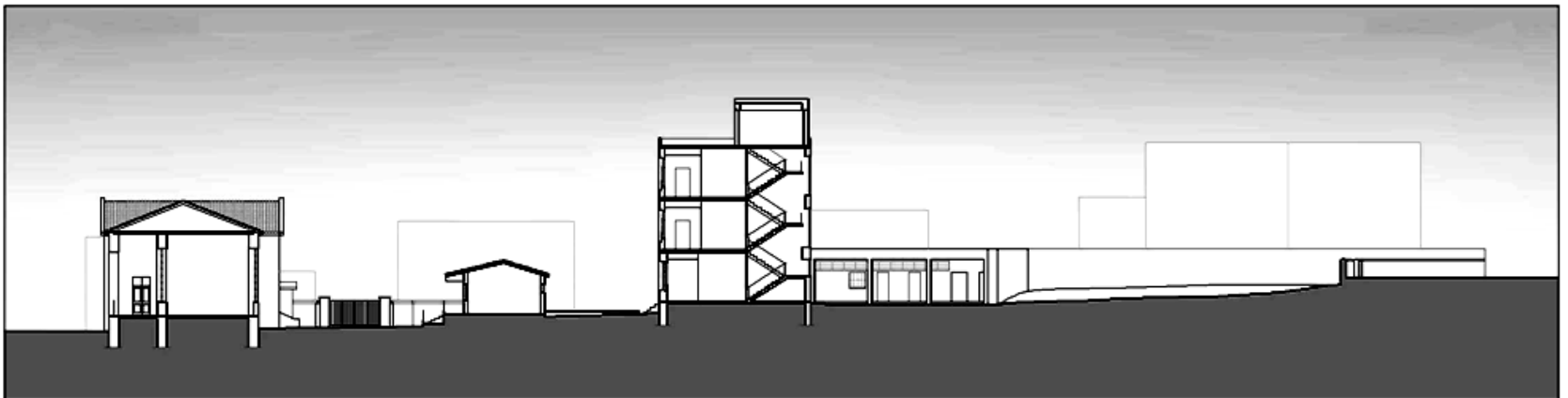
Υφιστάμενη κατάσταση- όψεις, τομές

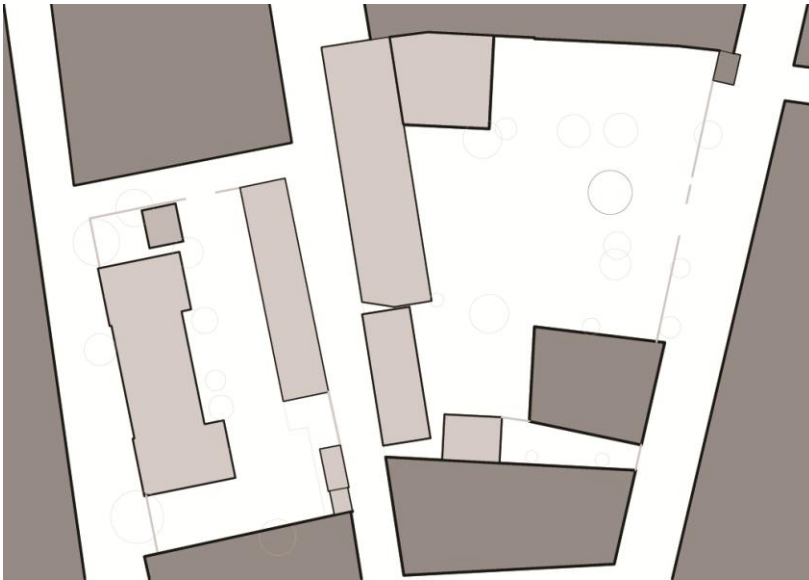
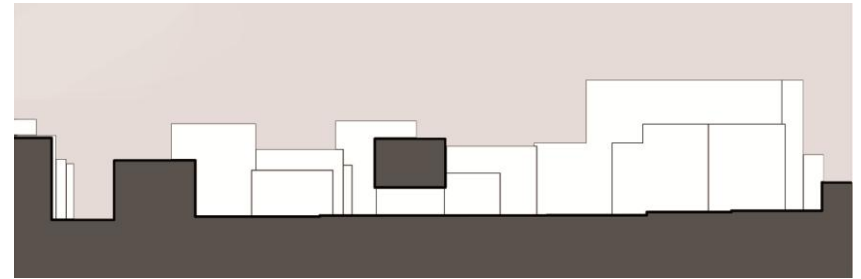
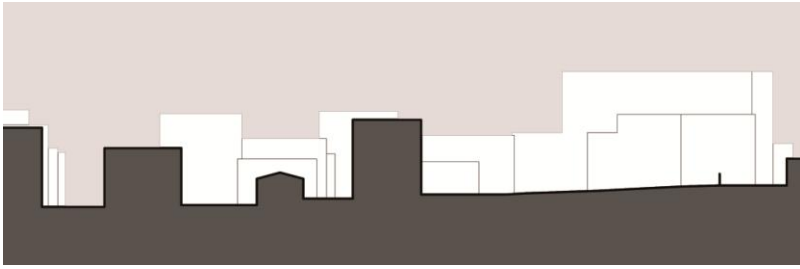
τομή Δ-Δ'

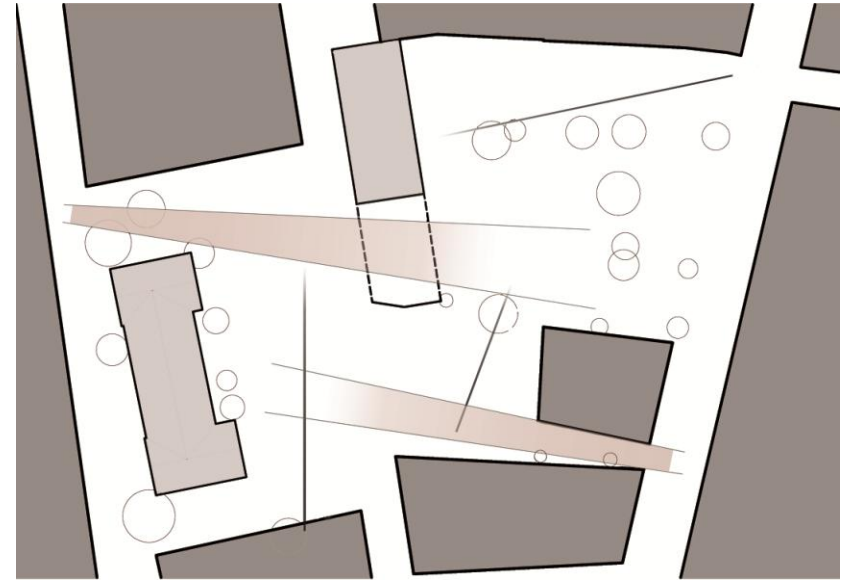
τομή Α-Α'

τομή Β-Β'

Υπάρχουσα κατάσταση

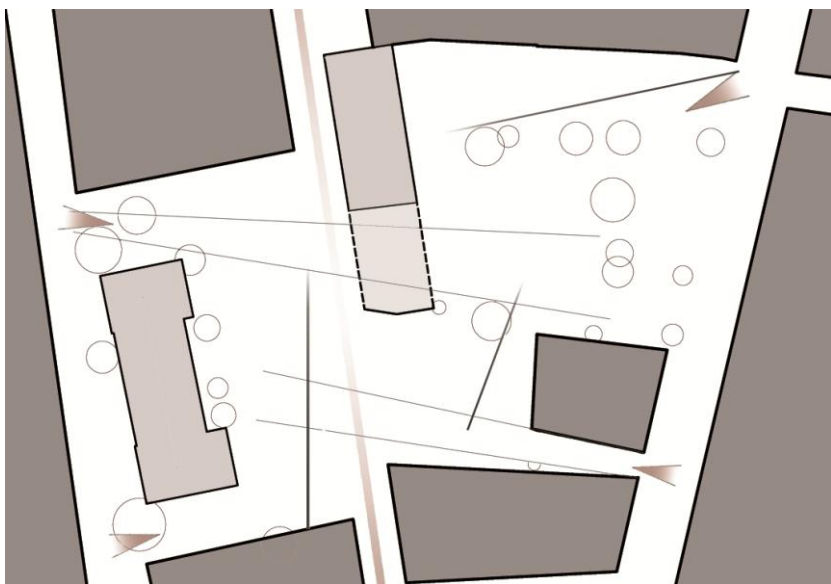

Άξονες και οπτικές φυγές

Δίπολο: Ελεγχόμενο Άνοιγμα στην πόλη Αλληλεπίδραση Αυλών

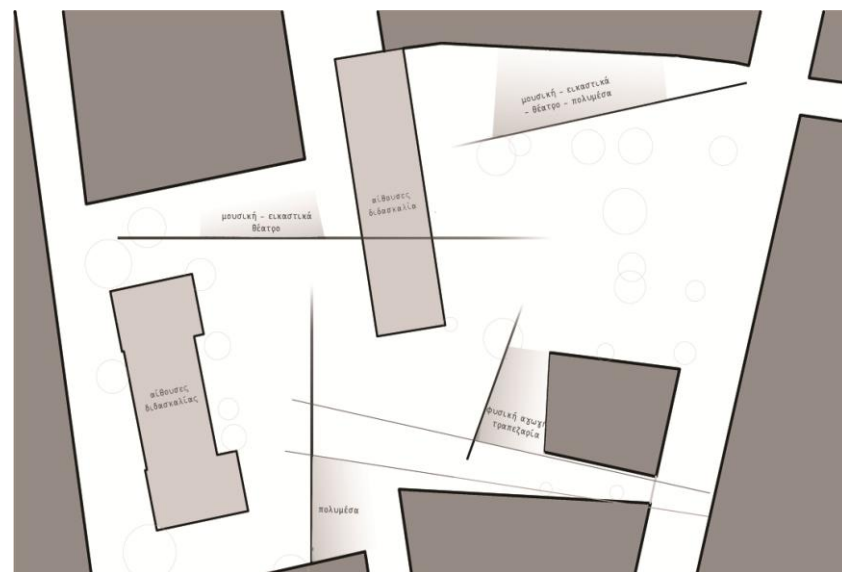
Το δίπολο το αναζητούμε αφενός στη σχέση των δύο πόλων και αφετέρου στη σχέση τους με την πόλη. Για να το επιτύχουμε, προτείνουμε την αφαίρεση των λυόμενων αιθουσών και το άνοιγμα το κεντρικού κτιρίου του 2^{ου} δημοτικού σχολείου, στο επίπεδο του ισόγειου. Καθοριστικής σημασίας για τη σύνθεση θα αποτελέσουν, οπτικές φυγές από τους κεντρικούς δρόμους εκατέρωθεν των δύο σχολείων, οι οποίες διαπερνούν όλη τη σύνθεση και σταματούν όμως στα όρια. Επιπλέον, εισάγουμε κάποιους άξονες οι οποίοι δημιουργούν στροφές και κατευθύνσεις.

Σημαντικό ακόμα στοιχείο για τη σχέση των σχολείων με την πόλη, είναι ο καθορισμός των εισόδων σε αυτό. Αποφασίζονται τέσσερις εισοδοί οι οποίες όμως δε δημιουργούν διαμπερείς κινήσεις, με σκοπό να προστατεύεται ο χώρος του παιχνιδιού από περαστικούς. Η μοναδική διαμπερότητα που διατηρούμε είναι εκείνη του πεζοδρόμου που βρίσκεται ανάμεσα στα δύο σχολεία, για λόγους συνέχειας του αστικού ιστού .

Είσοδοι

Προσθήκη κτιρίων

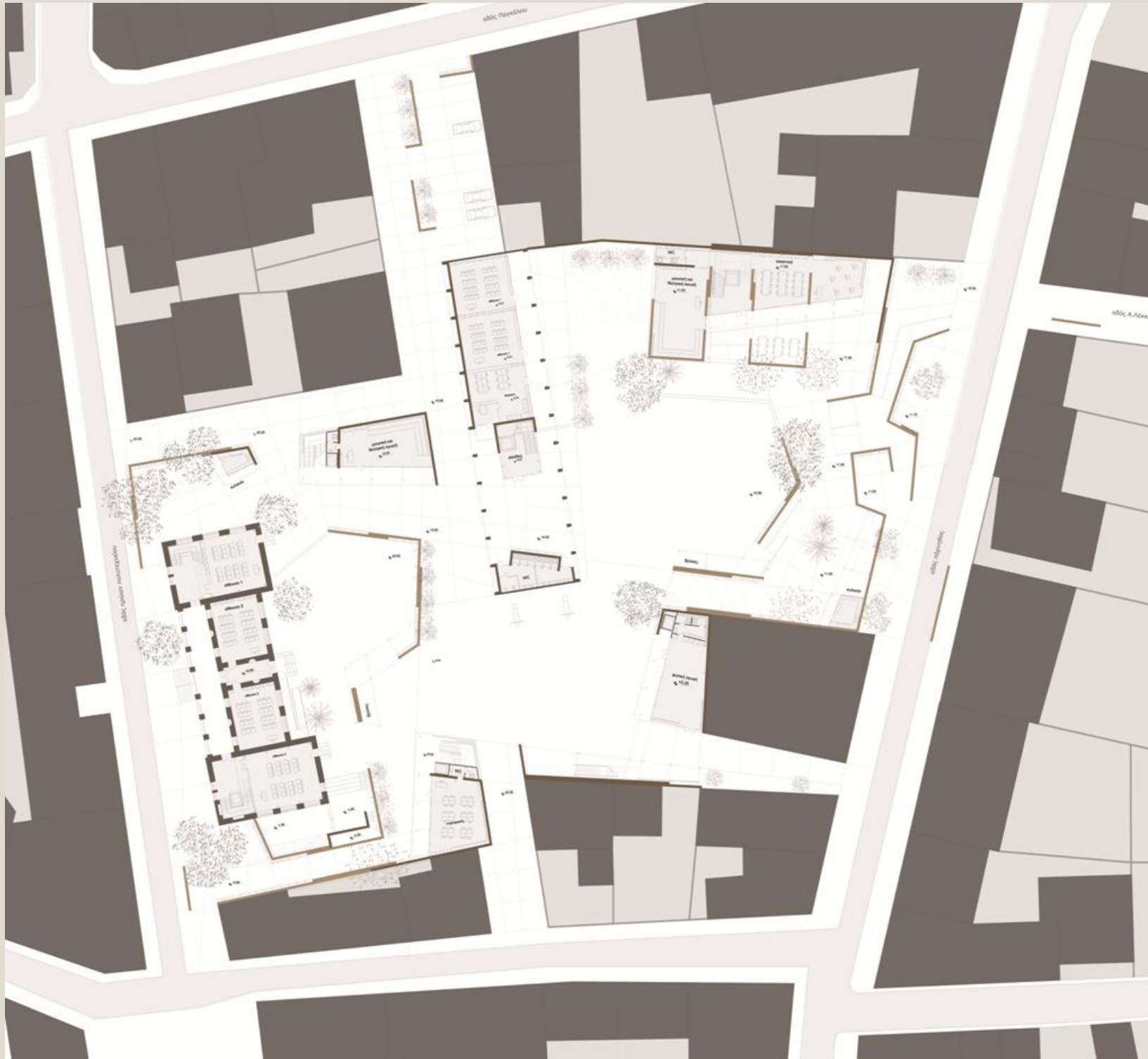

Για να πάρει ζωή ο χώρος του σχολείου, να εντάξει στην καθημερινότητά των παιδιών δραστηριότητες δημιουργικές καθώς και για να λειτουργούν καλύτερα οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες , προτείνεται η η προσθήκη κτιρίων ,τα οποία θα στεγάσουν τις παρακάτω λειτουργίες:

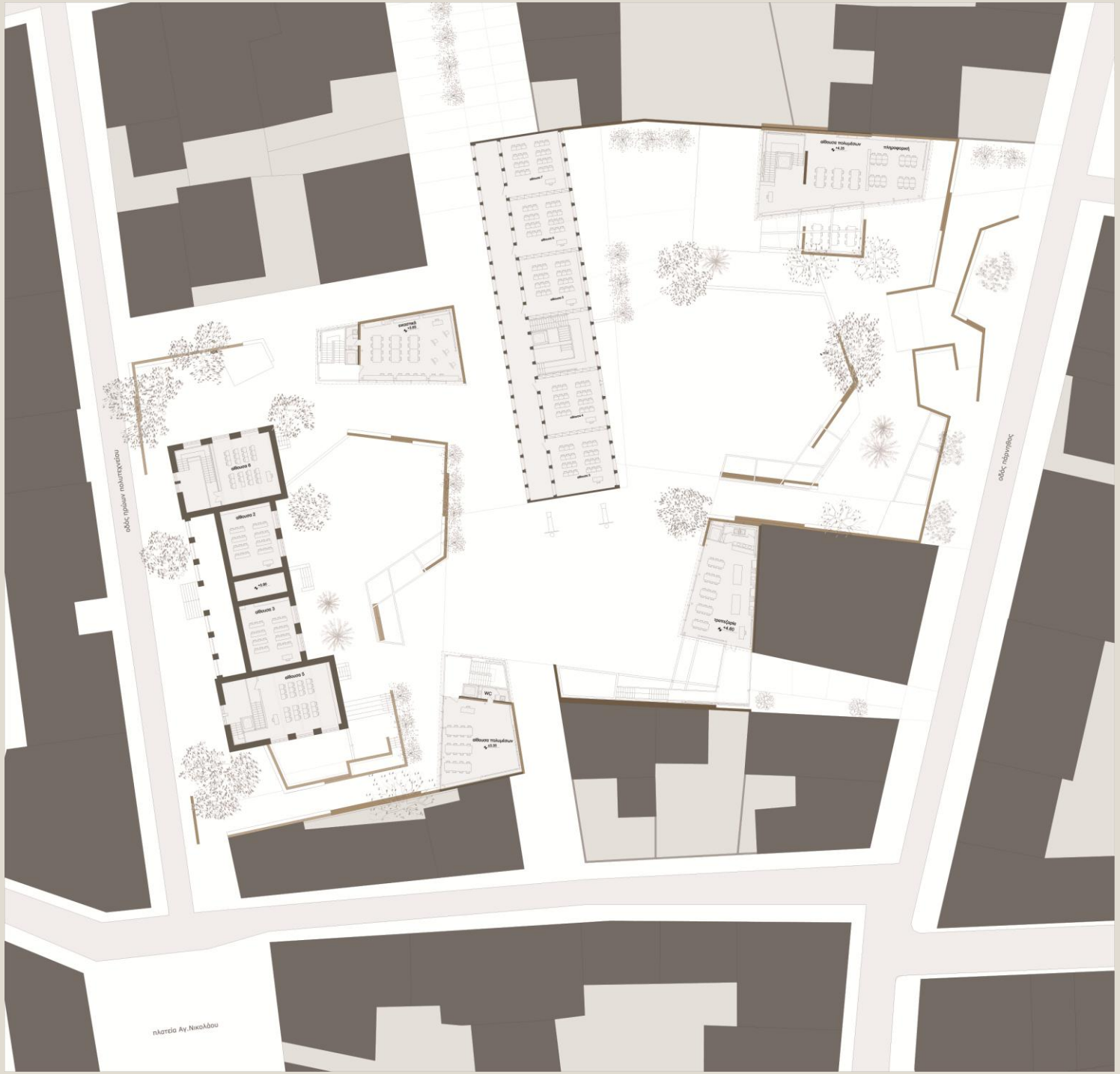
Θεατρική αγωγή
Μουσική αγωγή
Εικαστικά
Φυσική αγωγή
Αίθουσα πολυμέσων
τραπέζαρια

Οι αίθουσες της φυσικής αγωγή και της τραπέζαριας είναι κοινές και για τα δύο σχολεία , συμβάλλοντας στην ενότητα του διπόλου. Κρίθηκε όμως σκόπιμο, για λόγους κλίμακας και οικειοποίησης, οι υπόλοιπες δραστηριότητες να μην είναι κοινές.

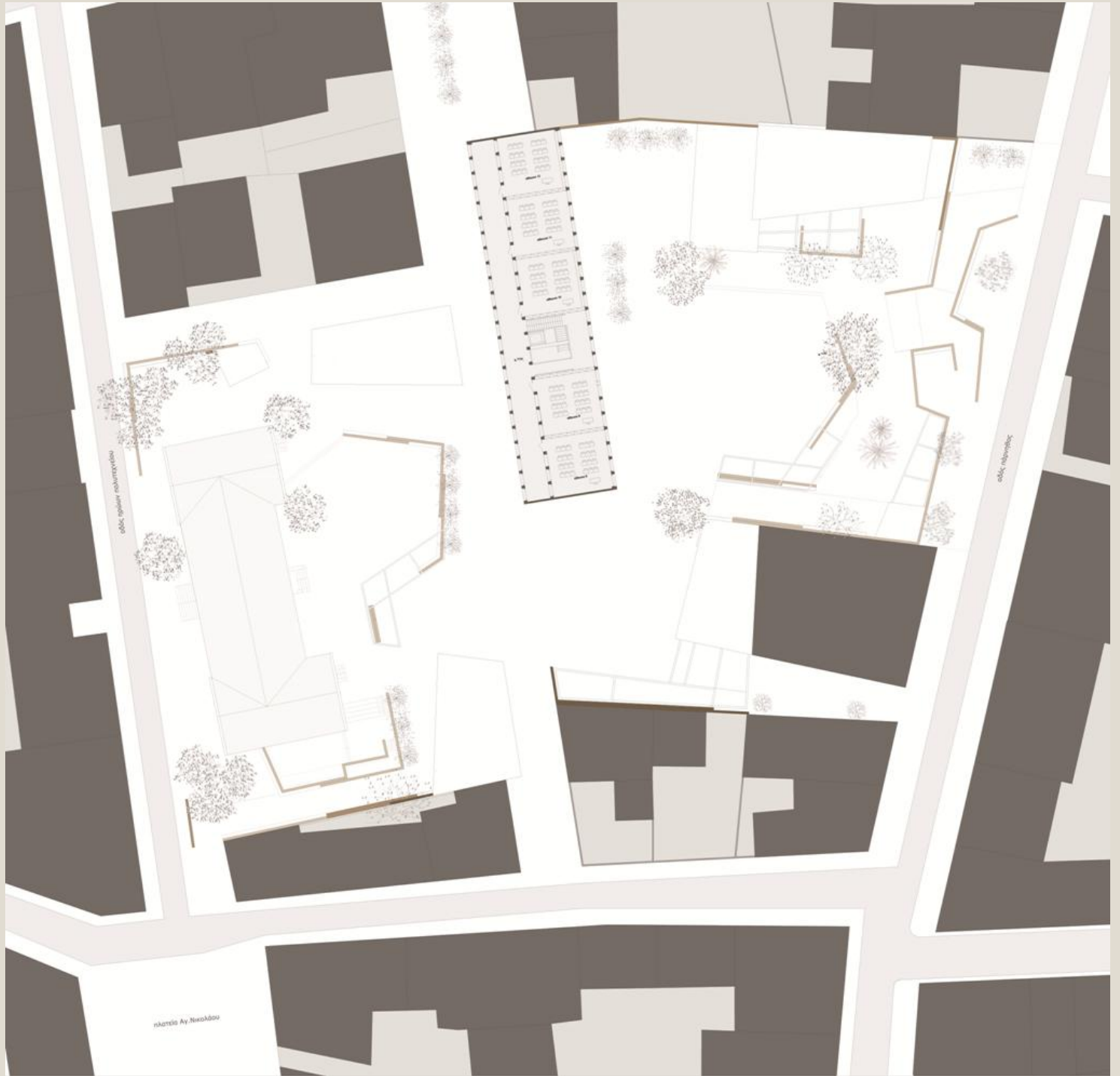
κάτοψη ισογείου

κάτοψη α' ορόφου

κάτοψη β' ορόφου

Τομές

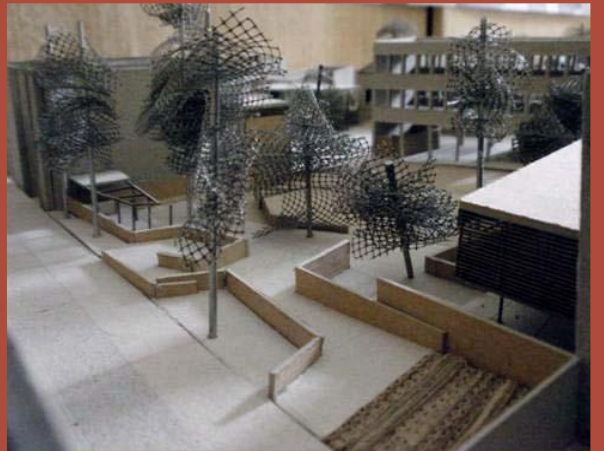
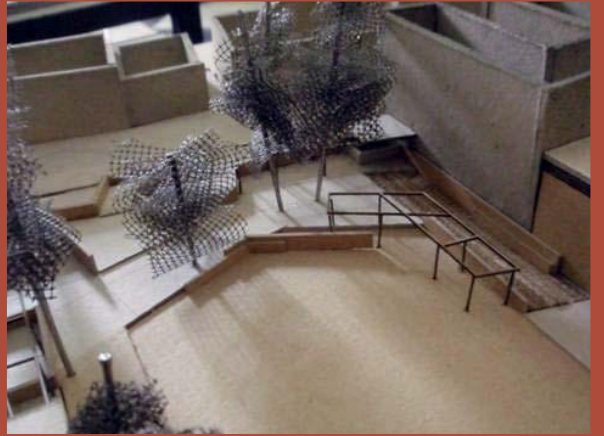

Εγκάρσια τομή

Διαμήκης τομή

Φωτογραφίες μακέτας

1. Henry Lefevre, «Το δικαίωμα στην πόλη- Χώρος και Πολιτική»
2. «Συμμετοχικός Σχεδιασμός»- Επιμέλεια: Άννη Βρυχέα, Κλωντ Λωράν
3. Καίσαρη Βενετία «Το παιδί και ο αστικός χώρος, το παιχνίδι του παιδιού σχολικής ηλικίας στον αστικό χώρο» – διδακτορική διατριβή
4. Μητουλας Νικόλαος, «Η παιδική κλίμακα, το εκπαιδευτήριο και η γειτονιά» – διδακτορική διατριβή,
5. Robert Schirrmacher, «Τεχνη και Δημιουργική Ανάπτυξη των παιδιών»
6. Θρασύβουλος Μπέλας, « Το ιχνογράφημα του παιδιού»
7. Τίτικα Σάλλα, «Καλλιτεχνική παιδεία και παιδαγωγικά συστήματα» –
8. Laura H. Charman , «Διδακτική της τέχνης» -
9. Johan Huizinga, «Ο άνθρωπος και το παιχνίδι»
10. Δημήτρης Γερμανός, «Αρχιτεκτονική , παιδί και αγωγή»
11. Patrice Huerre, « Τόπος στο παιχνίδι! Μαθαίνω να παίζω, μαθαίνω να ζώ»
12. Ιωάννης Παρασκευόπουλος, «Εξελικτική ψυχολογία – Η ψυχική ζωή από τη σύλληψη ως την ενηλικίωση», τόμος 1
13. Donald Winnicott, «Το παιδί , το παιχνίδι και η πραγματικότητα
14. Σοφία Αυγητίδου, «Το παιχνίδι»
15. Jean Piaget, «Περί παιδαγωγικής»
16. Tomas G. Power. « Play and Exploration in children and animals»
17. Sennett Richard, « Η τυραννία της οικειότητας. Ο δημόσιος και ο ιδιωτικός χώρος στο δυτικό πολιτισμό»
18. David Cohen, The development of Play»
19. George Mesmin, «Το παιχνίδι, η αρχιτεκτονική και ο χώρος»

7. Βιβλιογραφία
